

אשיוחה בקיץ

שיחות מפי
הרב אורן נזרית שליט"א

פרשת
בשלה

אשיחה בחקיק

שיחות מפי הרב אורן נזרית שליט"א

מתוך סדרת הספרים אשיחה בחקיק (ה כרכים)
ניתן להשיג בטלפונים 0509013000, 0506491414
למעוניינים ניתן לקבל השיחה במייל toraoren@gmail.com

תוכן הענינים

ד	פרשת המן - למוד לדורות.....
ד	הדאגה למזון - קטנות האמונה בבורא.....
ד	בגמול עלי אמו.....
ה	רסיסי הפצצה שנפלו במאכל - גגין חסר בטחון.....
ו	אמונה ובטחון בכבשנו של מרן ה'חזון איש'.....
ו	המאמין ובוטח - זוכה להנהגה מעל הטבע.....
ז	שני העניים, וההבדל ביניהם.....
ז	המטמון שהתגלה לבוטח בלא פקפוק.....
ח	בטחון בערבון מגבול.....
ח	מדת הבטחון הנדרשת מן הצדיקים.....
ט	בטחוני של רבי זונדל מסלנט.....
ט	המוכסן ושלש הדיפיקות.....
י	תפוחים מידיו של אליהו הנביא.....
יא	בכח מדת הבטחון - ירדו גשמים בימי תמוז הצחיקים.....
יב	שכר הבטחון - 'קרבת אלקים לי טוב'.....
יג	'הגזרה אמת והחריצות שקר'.....
יד	החריצות שהובילה לאסון.....
יד	גדר חובת ההשתדלות לערך פרנסה.....
טז	לומדי התורה - הנהגתם כ'אוכלי המן'.....
טז	'שנית מצבך מהנהגה להנהגה'.....
טז	ברכת 'אוכלי המן' - אינה חלה על מותרות.....
טז	שלא ללוות כסף משום אדם!.....
יז	"מה לי ולצרה הואת?".....
יז	טוב פת חרבה ושלום בה.....
יח	"דיי בוינה והדרה של ירושלים".....
יח	"גול על ה" - מדת הבטחון חלקה למעשה.....
יט	המרת הזהר הקדוש שלא להכין מזים לחברו.....
יט	בטחון - הכח לעמוד בנסיון.....

ניתן להקדיש פרשיות לברכה והצלחה ולעילוי נשמת זכיו"ב
לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

שִׁיחָה לְפִרְשֵׁת בְּשִׁלַּח

חִזּוֹק בְּעֵינַי מֵעֶלֶת הַבְּטָחוֹן

בְּשִׁבְת זֹ, נִזְכָּה לְקַרֵּא בַתּוֹרָה אֶת 'פְּרִשְׁת הַמֶּן' הַמְּפַרְסֶמֶת כִּסְגֻלָּה גְדוּלָה וְנִפְלְאוֹה לְפַרְנֶסֶה. וּכְפִי שֶׁכָּתַב רַבְּנּוּ בַחֲיִי (בשִׁלַּח טו, טז): קִבְּלָה בְּיַד חֲכָמִים כִּי כָּל הָאוֹמֵר 'פְּרִשְׁת הַמֶּן' בְּכָל יוֹם מִבְּטָח לוֹ שֶׁלֹּא יָבוֹא לְעוֹלָם לִיְדֵי חֶסְרוֹן מְזוֹנוֹת. וְיִדוּעַ מִשֵּׁם הַצַּדִּיק רַבִּי מִנַּחֵם מִנְדֵּל מְרִימְנוּב - סִגְלָה מִיַּחַדֶּת לְקַרֵּא פְּרִשְׁת הַמֶּן 'שְׁתִּים מְקַרֵּא וְאַחַד תְּרַגּוּם' בְּיוֹם שְׁלִישִׁי שֶׁל שְׁבוּעַ זֶה, וְעַל יְדֵי כֵּן יִשְׁפַע לְאָדָם שֶׁפַע פְּרִנְסָה בְּעִזְרַת ה'.

רַבִּי אֵלִיהוּ הַכֹּהֵן מֵאֲזַמִּיר בְּסִפְרוֹ 'מְעִיל צְדָקָה' (אוֹת תַּשְׁס"א) מְבַאֵר עֲמֻק סִגְלַת קְרִיאַת פְּרִשְׁת הַמֶּן לְפַרְנֶסֶה טוֹבָה: "הַקּוֹרֵא פְּרִשְׁת הַמֶּן בְּכָל יוֹם זוֹכֵר וְעוֹלָה עַל לְבוֹ הַחֶסֶד שֶׁהִיָּה עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל לְהַזְמִין פְּרִנְסָתָם בְּלִי עֲמַל וְטָרַח, וְעַל יְדֵי זְכִירָה זֹ הוּא מַדְבִּק בְּאַהֲבָתוֹ יְתִבְרֵךְ, וְגוֹמֵר בְּלִבּוֹ לְשֹׁמֵר מְצוּוֹתָיו וְחֻקוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו, וְזֶה מְעוֹרֵר עָלָיו רַחֲמִים לְמַעֲלָה וּמְזַמִּינִים לוֹ פְּרִנְסָתוֹ, כִּי עַל יְדֵי שִׁמְזִכִּיר עֵינַי הַפְּרִנְסָה שֶׁפְּרִנְסֵה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל בַּמְדַּבֵּר - נִכְנָס אֶל הַקְּדוֹשׁ פְּנִימָה לְאַהֲבָה לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִהְתַּחַזֵּק בַּתּוֹרָתוֹ, וּבְדִין הוּא שִׁימְשֹׁף לוֹ פְּרִנְסָה".

וּמִהֲנִקְדוֹת עֲלִיהֵן נִעֲמַד לְקַמֵּן בְּשִׁיחַתְּנוּ, נִרְאֶה שֶׁאֲפָשָׁר לְהוֹסִיף נִפְךָ לְדַבְרֵי הַמְּעִיל צְדָקָה' בְּהִסְבֵּר הַסִּגְלָה: עֵקֶר הַתּוֹעֵלַת בְּקְרִיאַת פְּרִשְׁת הַמֶּן, הִיא לְלַמְּדֵנוּ אֶת עֵינַי הָאֱמוּנָה וְהַבְּטָחוֹן בּוֹ יְתִבְרֵךְ; כְּמוֹ בַּתְּקוּפָה שֶׁהִלְכוּ

בְּסִיעֵתָא דְשָׁמַיָא, נִשְׁתַּדֵּל קֶצֶת לְהִתְחַזֵּק בְּעֵינַיִם הַשִּׁיכִים לְקְדוֹשַׁת הַזְּמַן הַזֶּה, אֲשֶׁר בּוֹ מִתְעוֹרְרַת הָאָרֶז נִפְלְאוֹה שֶׁל אֱמוּנָה וּבְטָחוֹן בְּבוֹרָא יְתִבְרֵךְ שְׁמוֹ - בְּפִרְט בְּעֵינַי פְּרִנְסָתוֹ וּמְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם.

מֵעֶלֶת הָאֱמוּנָה וְהַבְּטָחוֹן - הִיא מִהֲדַבְּרִים הָרְאוּיִים לְהַקְנוֹת בְּנִפְשׁוֹ שֶׁל כָּל יְהוּדִי, וְתוֹעֵלַתָּהּ מְגִיעָה עַד שְׁחָקִים, עַל יְדֵי זוֹכָה הָאָדָם לְקִרְבַּת אֱלֹקִים שְׁאִין לְתַאֵר וּלְשַׁעַר, מִמִּילָא מְשַׁפַּע עָלָיו שֶׁפַע טוֹב לֹא גָבוּל, כְּמֵאֲמַר הַפְּסוּק (יִרְמִיָּהוּ יז, ז-ח): "בְּרוּךְ הַגִּבֹּר אֲשֶׁר יִבְטַח בֵּה' וְהָיָה ה' מִבְּטָחוֹ: וְהָיָה כְּעֵץ שְׂתוּל עַל מַיִם וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׁרָשָׁיו וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֵא חֶם וְהָיָה עֲלֵהוּ רַעַן וּבִשְׁנַת בְּצִרְתָּ לֹא יִדָּג וְלֹא יִמֵּשׁ מַעֲשׂוֹת פְּרִי".

הָאֱמוּנָה - הִיא יְסוּד כָּל תְּרִי"ג מְצוּוֹת, כְּמֵאֲמַר הַגְּמָרָא (מַכּוֹת כג, ב): "דְּרַשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי: תְּרִי"ג מְצוּוֹת נֶאֱמָרוּ לוֹ לְמִשָּׁה... בָּא חֲבִיקוּק וְהִעֲמִידֵן עַל אַחַת, שֶׁנֶּאֱמַר (חִבְקוּק ב'): 'וְצַדִּיק כְּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה'. וְכֵן אָמְרוּ (שַׁבַּת לא, א) כִּי הַשְּׂאֵלָה הָרְאוּשׁוֹנָה שִׁישְׂאָלוּ אֶת הָאָדָם בְּעֵלּוֹת נִשְׁמָתוֹ לְפָנָי בֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה הִיא 'נִשְׂאֵת וְנִתְתָּ בְּאֱמוּנָה', דְּהֵינּוּ הָאֵם הַעֲמֻקָּה וְהִרְחִבְתָּ אֶת מֵעֶלֶת הָאֱמוּנָה בְּתוֹךְ לִבֶּךָ, כְּדֶרֶךְ הַסּוֹחֲרִים הַמְּרַחֲבִים בְּאֶפֶן תְּדִיר אֶת עַסְקֵי מִשְׁאָם וּמִתְנָם, הוֹאִיל וְהִיא יְסוּד כָּל הַיְסוּדוֹת כְּאֲמוֹר.

א. אף על פי שקרא ביום ג' - יקרא עוד פעם על הסדר לפני שבת, כי לכתחלה צריך לקרא 'שנים מקרא ואחד תרגום' על הסדר, אך בדיעבד יצא ידי חובתו במה שקרא ביום ג', אף שזה למפרע. כן הורה הגר"ש אלשיב (הובאו דבריו בקונטרס 'שמו"ת עמ' כד) וכן דעת מהרש"ם בספרו 'דעת תורה (סי רפה) שהקורא שמו"ת למפרע יצא. אולם רבנו יוד עראמה (פי"ג מהל' תפלה) כתב שאם השלים הפרשה למפרע לא יצא, ובילקו"י (סי רפה, י) הביא משם אביו הראש"ל זיע"א שיש לחוש לדבריו.

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

בְּהַן, שְׁלַא הָאָמִינוּ בְּקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא."

ובאר המהר"ל בחדושי אגדות: "אינו אלא מקטני אמנה" - שהרי נאמר (תהלים סח, כ) "ברוך ה' יום יום", שהוא יתברך מפרנס בריותיו כל יום ויום, ואם כן מי שיש לו פת בסלו ואומר 'מה אכל למחר' - אין מאמין שהוא יתברך מפרנס עולמו, שאם היה מאמין בו, לא היה שואל מה אכל למחר.

ודבר זה גורם לבזבו שלחן צדיקים לעתיד לבא - דהינו שלעולם הפא יקבל רק חלק מועט מהטוב הגנוז לצדיקים; פי המאמין בו יתברך שכחו אין לו סוף, פאשר גיע הזמן שהוא יתברך יתן הטוב - אז יתן לו כפי אמונתו שהיה מאמין בו שפך גדול כחו ויכלתו. אבל האומר 'מה אכל למחר' כאלו ממעט כחו ויכלתו ח"ו, ומפני כך פאשר גיע הזמן שיראה הבורא כחו ויכלתו - לא יהיה נודע לו רק כפי האמונה שהיה מאמין.

ובספר 'חובות הלכות' מביא מעשה ביהודי אחד, שגלה לארץ רחוקה על מנת לבקש מזונות וטרף לביתו, ופגע בו עובד כוכבים תושב העיר ההיא, אמר לו היהודי: "כמה אתם בתכלית העוון ומעוט ההבנה בעבודתכם לכוכבים". שאל אותו הנכרי: "ולמי אתה עובד?" אמר לו היהודי: "אני עובד הבורא היכול, המכלכל האחד, המכין טרף ומזון לכל בריותיו, אשר אין כמוהו". אמר לו הגוי: "מעשיך סותרים את דבריך". התפלל היהודי: "והיא?" - אמר לו: "אלו מה שאמרת אמת, היה מכין לך מזון בעירך, ולא היית צריך לעזוב משפחתך ולטרוח לבוא אל ארץ רחוקה", הדברים נכנסו ללבו של היהודי, ובו במקום קבל לשוב לעירו ולנהג מנהגי פרישות, ויותר לא יצא ממנה לעולם.

בגמול עלי אמו...

תחושה זו, שה' יתברך זן ומפרנס את האדם בכל יום ויום, אמונה לאפף כל אחד

ישראל במדבר, הקב"ה זן ופרנס אותם בדרך נס, כך הוא אף בזמן הזה, מזמין פרנסתו של כל אחד ואחד מעם ישראל, וכאשר יתחזק האדם במדת הבטחון מכח קריאת 'פרשת הפן' - ראוי עוד יותר להנהיג נסית, ומבטח הוא שלא יחסרו מזונותיו, וזוכה להשגתן אף שלא בדרך הטבע.

פְּרִשְׁת הַפֶּן - לַמּוֹד לְדוֹרוֹת

מובא בספר הנפלא 'איש לרעהו': על הפסוק (שמות טז, ד): "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם וילקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילף בתורתו אם לא" כתב רש"י: צריך אכילת יום וילקטו ביומו, ולא ילקטו היום לצורך מחר. ובמכילתא (ויסע פ"ב): 'דבר יום ביומו' - מי שברא יום ברא פרנסתו, מכאן היה ר' אלעזר המודעי אומר: כל מי שיש לו מה יאכל היום, ואומר מה אכל למחר, הרי זה מחסר אמנה, שנאמר "למען אנסנו הילף בתורתו אם לא".

נמצאנו למדים כי פרשת הפן הנה למוד לדורות - כשם שהפן היה לחם מן השמים, כל פלו נס גמור הפא מידו יתברך באפן מחלט, האדם לא נקף אצבע על מנת לזכות באותו המזון, כן צריך האדם לדעת כי כל מאכלו ומזונו הוא בבחינת 'לחם מן השמים' - הכל מידו יתברך, וכמאמר הפסוק (דברים ח, ג): "כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם", וממילא יבטח בבוראו שיזמין לו מזונותיו ומזונות בני משפחתו מדי יום ביומו, ואל לו לדאג כלל.

הַדְּאָגָה לַמּוֹן - קִטְנוֹת הָאֱמוּנָה בְּבוֹרָא

איתא בגמרא (סוטה מח, ב): "רבי אליעזר הגדול אומר: כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אכל למחר - אינו אלא מקטני אמנה. והינו דאמר ר' אלעזר, מאי דכתיב: (זכריה ד) כי מי בז ליום קטנות? מי גרם לצדיקים שיבתבוזו שלחנן לעתיד לבא? קטנות שהיה

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

יבוא לידי הפְּרָה שְׁאִינוּ צָרִיף לְאָגֵר לְתוֹף כְּלִיו שְׁמָא לֹא יִהְיֶה לוֹ לְיוֹם הַמַּחֲרָת, אֲלֵא הָרִי הוּא מְלֵא בְּטַחֲוֹן וְאִמּוּנָה בְּה' הַזֶּן וּמְפָרְנֵס לְכָל שְׂיִזְמִין לוֹ מְזוּנֹו, וְאִזִּי אֲכִילְתוּ הִיא 'כְּנַפְשֶׁךָ שְׁבָעֶךָ'.

רְסִיסי הַפְּצָצָה שְׁנַמְלוּ בְּמֹאכָל - בְּגִין חֶסֶד בְּטַחֲוֹן

בְּשִׁלְהִי שְׁנַת תַּרְצ"ט, עַת פְּלָשׁוּ הַנְּאֻצִים ימ"ש לְפּוֹלִין - הַגִּיעַ הַגָּאוֹן רַבִּי יִצְחָק זָאב סוֹלוֹבֵיץ' (הַגְּרִי"ז) מְבַרִּיסק וְצ"ל עִם בְּכוֹר בְּנָיו רַבִּי יוֹסֵף דָּב, לְעִיר הַבִּירָה וְרָשָׁה, כָּאֵן מְצָא אֲכִסְנִיָּה בְּבֵית מְשַׁפְּחַת טַנְצְמָן, וְיַחַד עִם שְׁשִׁים רַבּוֹא הִיהוּדִים שְׁפָה - עָבְרוּ עָלָיו אִימֵי הַיָּמִים הַנּוֹרְאִים, כְּשֶׁהַפְּצִיצוּ הַנְּאֻצִים ימ"ש אֶת הָעִיר הַגְּדוֹלָה מִן הָאוֹיֵר וְזָרְעוּ בְּהַ הָרֵס חֶרֶב וּמָוֶת.

כְּשֶׁנּוֹדַע דְּבַר שְׁהוּתוֹ בְּנִרְשָׁה לְאַחַד מִיִּקְרִי הַקְּהָל, הַתְּחַסֵּד וְשִׁלַּח אֵלָיו בְּכָל בִּקְרָה מְנַת לְחֵם - מְצָרָךְ יִקְרָה מִכָּל הוֹן בְּיָמִים הַטְּרוּפִים - וְהָיוּ נוֹהֲגִים הַגְּרִי"ז וּבְנָו לְאַכֵּל אֶת הַלֶּחֶם וְלֹא לְהוֹתִיר מִמֶּנּוּ מְאוּמָה לְיוֹם מְחָר, שְׁהֵלֵא שְׁנִינוּ "מִי שֵׁישׁ לוֹ פֶּת בְּסִלּוֹ וְאוֹמֵר מָה אֲכַל לְמַחֵר - אֵינוֹ אֲלֵא מְקַטְנֵי אִמְנָה".

רַק יוֹם אֶחָד הִסְפִּימָה דַּעַתוֹ לְהוֹתִיר מְעַט מִן הַלֶּחֶם לְמַחֵר; יוֹם ח' בְּתַשְׁרִי, וְזֹאת כְּדֵי שְׁיִתְאַפְּשֶׁר לוֹ וְלִבְנָו לְקַיֵּם בְּוִדְאוֹת מְצוֹת אֲכִילַת סְעֵדָה מִפְּסַקְתָּ בְּעָרֵב יוֹם הַכַּפּוּרִים.

לְמַחֲרָת בְּבִקְרָה כְּשֶׁבָא אוֹתוֹ יְהוּדֵי וְהִבִּיא לָהֶם חֲלוֹת קְטָנוֹת, סִפֵּר כִּי לְמַעַשְׂה הַכִּין גַּם תַּבְּשִׁילֵי דָגִים וּמְאָכָל נוֹסֶף, אוֹיִלִם אֵיתְרַע מְזוּלוֹ, וְנִפְלוּ לְתוֹכָם רְסִיסי פְּצָצָה כְּף שְׁאִינֵם רְאוּיִים לְאֲכִילָה. הָאִישׁ נֶאֱלָץ לְהִסְתַּפֵּק בְּמוֹעֵט וְהִבִּיא רַק אֶת הַחֲלוֹת הַזְּעֵרוּרִיּוֹת שְׁאִפְתָּה אִשְׁתּוֹ בְּרַגַע הָאֶחָרוֹן.

לְשִׁמַּע דְּכָרְיוֹ הַגִּיב רַבִּי יִצְחָק זָאב וְאָמַר: "מִכָּאֵן שְׁהָיָה עָלֵינוּ לְבַטַּח בְּה' גַּם בְּנוֹגַע לְאֲכִילָה בְּתַשְׁיַעִי, וְלֹא לְהוֹתִיר אִמְשׁ מִן הַלֶּחֶם

מֵאִתְּנוּ בְּכָל רַגַע מְרַגְעֵי הַיּוֹם, וּמִמִּילָא בְּלָבוּ שֶׁל הַיְּהוּדֵי הַמְּאַמִּין - אֵין מְקוֹם לְדַאָּגָה, אֵין מְקוֹם לְחֶרֶדַת הַמַּחֲרָ... הוּא סְמוּדָה וּבְטוּחַ שְׁהַקְּב"ה יִסְפֵּק לוֹ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ דֵּי צָרְכּוֹ, וְאֵינוֹ טוֹרַח כָּל הַזְּמַן לְאָגֵר וְלַצָּבֵר. וְכַתֵּב ה'יְחֹבוֹת הַלְּבָבוֹת' (שַׁעַר הַבְּטַחֲוֹן, פְּתִיחָה): "תּוֹעֲלַת הַבְּטַחֲוֹן - מְנוּחַת הַלֵּב מִן הַדְּאָגוֹת הַעוֹלָמִיּוֹת, וְהַשְּׁלוֹה מִגְּדוּד הַנֶּפֶשׁ וְצַעֲרָה, הַשְּׁקֵט וּבְטַחָה וְשְׁלוֹה בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב 'בְּרוּךְ הַגִּבֵּר אֲשֶׁר יְבַטַּח בְּה' וְהָיָה ה' מְבַטַּחוֹ".

רַבְּנוּ הַגְּר"א מוֹצֵא אֶת הַגְּדֵרַת מֵדַת הַבְּטַחֲוֹן, בְּדְכָרֵי דְוֹד הַמְּלִיךְ ע"ה (תַּהֲלִים קְלֵא, ב): "אִם לֹא שְׁוִיתִי וְדוּמַמְתִּי נְפִשִׁי כְּגַמֵּל עָלֵי אִמּוֹ כְּגַמֵּל עָלֵי נְפִשִׁי", כְּמוֹ הַגְּמוּל שְׁיוֹנֵק מְשַׁדִּי אִמּוֹ, וְכֹאֲשֶׁר יִנֵּק דֵּי שְׁבָעוֹ, אֵינוֹ דוֹאָג אִם יִהְיֶה לוֹ מָה לְיִנֵּק בְּעוֹד שְׁעָה אוֹ שְׁעֵתִים כֹּאֲשֶׁר יִרְעַב, "כְּגַמּוּל" הִנֵּה - אוֹמֵר דְוֹד הַמְּלִיךְ - "עָלֵי נְפִשִׁי" - אֵינְנִי דוֹאָג כָּלֵל לְיוֹם הַמַּחֲרָ.

ה'סָבָא מְנוּבְהֶרְדוּק' בְּסַפְרוֹ 'מְדַרְגַת הָאָדָם' (פֶּרֶק דְּרַכֵּי הַבְּטַחֲוֹן) מְבָאֵר אֶת הַפְּסוּק (מִשְׁלֵי יג, כה): "צְדִיק אֲכַל לְשִׁבְעַ נְפִשׁוֹ וּבִטָּן רִשְׁעִים תַּחֲסֵר" - הַרְשַׁע הַסּוּמָף עַל הַשְּׁתַדְּלוּתוֹ, הֵלֵא יְחוּס לְאַכֵּל לְשִׁבְעַ בְּשִׁבִיל דְּאָגַת הַמַּחֲרָ, וּבוֹחֵר לְקַמֵּץ מֵהַיּוֹם מִחֻשָּׁשׁ מָה יִהְיֶה מְחָר, לְכֵן בְּטַנּוּ תַּחֲסֵר לוֹ תְּמִיד. מָה שְׁאֵין כֵּן הַבוּטַח בְּה', הוּא תְּמִיד תְּזוּק בְּדַעַתוֹ "אֲכַל לְשִׁבְעַ נְפִשׁוֹ", כִּי מָה לוֹ לְדַאָּג בְּשִׁבִיל מְחָר? הָרִי אַחַר שְׁיִישׁ לוֹ 'דְּרָךְ הַבְּטַחֲוֹן' וּבְטַחֲוֹנוֹ עַל ה' - כָּל הַזְּמַנִּים שְׁוִים, וְכְמוֹ שְׁה' הַכִּין צָרְכּוֹ הַיּוֹם, יְכִין בְּעַדוֹ צָרְכּוֹ גַּם לְמַחֲרָ, וְאֵין לוֹ דְּאָגַת הַעֲתִיד כָּלֵל.

וּבְדְרָךְ זוֹ פֶּרַשׁ הַגָּאוֹן רַבִּי מְרַדְכֵי אֵילָן וְצ"ל בְּסַפְרוֹ 'מְקַדֵּשׁ מְרַדְכֵי' (פְּרִשְׁתָּה כִּי תִצֵּא) אֶת מְאֹמֵר הַפְּסוּק (דְּבָרִים כג, כה): "כִּי תִבֵּא בְּכֶרֶם רֹעֵךְ וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים כְּנַפְשֶׁךָ שְׁבָעֶךָ וְאַל כְּלִיף לֹא תִתֵּן". וְאֲכַלְתָּ כְּנַפְשֶׁךָ שְׁבָעֶךָ, אִימְתִי הוּא 'כְּשְׁבָעֶךָ', בְּבַחֲנֵינָת 'צְדִיק אֲכַל לְשִׁבְעַ נְפִשׁוֹ'? אִם מִתְקַיֵּם וְאַל כְּלִיף לֹא תִתֵּן' - הֵינּוּ כְּשֶׁהָאָדָם

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

‘אֶצְלֶךָ יֵצוּ ה’ אֶת הַבְּרָכָה, וְהֵצֵד שְׁפָנְגָדוֹ
הַשִּׁיב: אֶצְלֶךָ.”

וּמַעֲשֵׂה שֶׁהֵבִיעַ אֶחָד בְּפָנֵי הַחֲזוֹן אִישׁ אֶת
פְּקוּדָיו בְּקֶשֶׁר לְהִתְפַּתְּחוֹת עֲנָנִים מְסִים,
בְּהִתְבַּטָּאוֹ בְּלִשׁוֹן חֲכָמִים (פסחים נ, ב) “לֹאוּ בְּכָל
יּוֹמָא מִתְרַחֵשׁ נִיסָא”. לְשִׁמְעַ דְּבְרֵי - הַתְּרַגְּשׁ
הַחֲזוֹן אִישׁ וְקָרָא אֶת אוֹתָהּ מִמִּרְאָה רַק בְּפִסּוּק
שׁוֹנֵה: “לֹאוּ, בְּכָל יּוֹמָא מִתְרַחֵשׁ נִיסָא!”

הַמֵּאֲמִין וּבוֹטֵחַ - זֹכֶה לְהִנְהָגָה מַעַל הַטֶּבַע
וְכֹאמֹר לְעִיל אָדָם הַמֵּאֲמִין וּבוֹטֵחַ בְּלֵב
שְׁלָם - זֹכֶה לְהִנְהָגָה נְסִית, כֹּל דְּבָר שֶׁהוּא
מִבְּקֵשׁ הַקִּבְּ"ה מִזְמִין לוֹ בְּאִפְסָן פְּלֵאֵי לֹלָא
שְׁנוּקָף אֶצְבַּע. לְעַמַּת זֹאת מִי שְׁאִינוּ בּוֹטֵחַ
בְּלֵב שְׁלָם - אִינוּ זֹכֶה לְהִנְהָגָה זֹו, וְנִתּוֹן הוּא
בְּיַד מְמַשְׁלֵת הַטֶּבַע וְחֻקֶּיהָ.

הַתּוֹרָה מְסַפֶּרֶת עַל יַעֲקֹב אָבִינוּ: “וַיִּירָא
יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֵר לוֹ”. יַעֲקֹב פָּחַד וַיִּירָא מִפְּנֵי
בּוֹא עֲשׂוֹ אָחִיו הַמְּלֹכָה בְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ,
וְלִכְּנָן עָשָׂה כֹּל מִיַּיִן הַשְּׁתַדְּלִיּוֹת, חֲצָה אֶת
מִשְׁפַּחְתּוֹ לְשֵׁנֵי מַחֲנוֹת וְכו’.

מִפְּרֵשׁ הַמְּלִבִּי"ם אֶת הַכְּפִילוֹת ‘וַיִּירָא יַעֲקֹב’,
‘וַיֵּצֵר לוֹ’ - “הִנֵּה הַבוֹטֵחַ בַּה’ אֵין לוֹ לִירָא
מִבְּשָׂר וְדָם, וְהִירָאָה מוֹרָה שְׁאִין בְּטַחוּנוֹ
כְּרֵאוּי... וְהוּא אִינוּ עוֹשֶׂה נֶס לְמַעַלְה מְדַרְךָ הַטֶּבַע
רַק לְמִי שְׁבוֹטֵחַ עָלָיו בְּכָל לְבוֹ, וְאַחַר שֶׁרָאָה
יַעֲקֹב שֶׁהוּא מִתִּירָא, לִכְּנָן “וַיֵּצֵר לוֹ” - שְׁמֹזָה
עֲצָמוֹ שֶׁיִּירָא הֵצֵר לוֹ, כִּי מֹזָה דֵּן שְׁאִינוּ רְאוּי
לְנַסִּים אַחַר שֶׁבְּטַחוּנוֹ בְּלִמְתֵי שְׁלָם, וְעַל כֵּן
פָּנָה לְעֲשׂוֹת הַכְּנוֹת טְבַעִיּוֹת וְחֻקִּסִי מִלְחָמָה”.

וַיְדוּעַ בְּשֵׁם רַבִּי זֹשָׁא מְאַנְיִפּוּלִי לְפָרֵשׁ אֶת
הַנֶּאֱמָר לְגַבִּי בְּרַפְתָּ שְׁנַת הַשְּׁמֵטָה (ויקרא כג,
כ-כא): “וְכִי תֹאמְרוּ מָה נֹאכַל בְּשָׁנָה הַשְּׁבִיעִית
הֵן לֹא נִזְרַע וְלֹא נִגָּאֵסָף אֶת תְּבוּאָתָנוּ: וְצוּיִתִּי
אֶת בְּרַכְתִּי לְכֶם בְּשָׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעָשִׂיתָ אֶת
הַתְּבוּאָה לְשֵׁלֶשׁ הַשָּׁנִים”, מִשְׁמַע שֶׁרַק אִם
יֹאמְרוּ יִשְׂרָאֵל ‘מָה נֹאכַל?’ אֲזִי יִזְכּוּ בְּצוּיִתִּי
אֶת בְּרַכְתִּי, וְלִכְאוּרָה אֵיךְ יִתְכַנֵּן הַדְּבָר?

מֵאוּמָה... יִתְכַנֵּן שְׁאֵם לֹא הוֹתַרְנוּ לֹא הָיוּ
נוֹפְלִים רְסִיסֵי הַפְּצָצָה לְתוֹךְ הַמֵּאֲכָלִים...”

עוֹד עַל מִדַּת בְּטַחוּנוֹ שֶׁל הַגְּרִי"ז מִבְּרִיסק
וְצ"ל מְסַפֵּר רַבִּי מֹשֶׁה שְׁמוּאֵל שְׁפִירָא וְצ"ל.
פַּעַם נִכְנַס אֶחָד מִגְּדוּלֵי רְאִשֵׁי הַיְּשִׁיבוֹת לְבֵיתוֹ
שֶׁל הַגְּרִי"ז וְצ"ל, וּבִקְשָׁה שִׁיתֵן לוֹ בְּרַפְתָּ הַדְּרָךְ
לְקִרְאָתָהּ צֵאתוֹ לְחוּץ לְאַרְץ כְּדֵי לְאַסֹּף כְּסָפִים
עֲבוּר יְשִׁיבוֹתוֹ. תָּמָה הַגְּרִי"ז וְשָׂאֵל: “וְכִי לְמָה
צָרִיךְ אַתָּה לְנַסֵּעַ חוּצָה לְאַרְץ? הֲרֵי הַקִּבְּ"ה
נִמְצָא גַם בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, לֹא רַק בְּחוּץ לְאַרְץ?”

נִעֲנֶה אוֹתוֹ רֹאשׁ יְשִׁיבָה וְאָמַר, כִּי עוֹמֵד
הוּא לְפָנֵי בְּנֵית בְּנֵין חֲדָשׁ לְיִשִּׁיבוֹתוֹ, וְזָקוּק
בְּאִפְסָן דְּחוּף לְכִסְפִּים עַל מְנַת לְמַמַּשׁ אֶת
הַתְּחִיבִיּוֹתֵי לְקַבְּלָנִים עֲבוּר תַּחֲלַת הַעֲבוּדָה.

שָׂאֵל אוֹתוֹ הַגְּרִי"ז: “לְמַתִּי אַתֶּם צָרִיכִים
אֶת הַכֶּסֶף?... עֲנֶהוּ רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה: “לְעוֹד
שְׁבוּעִים”. הַגִּיב עַל כֶּף הַגְּרִי"ז מִיַּיִן וּבִיָּה:
“אִם כֵּן מְדוּעַ תְּבַקֵּשׁ כְּבָר עֲתָה לְהַשִּׁיג אֶת
הַכֶּסֶף, וְכִי רוּצָה אַתָּה שֶׁהַקִּבְּ"ה יִתֵּן לְךָ כְּבָר
עֲכָשָׁיו אֶת מָה שְׁאַתָּה צָרִיךְ עוֹד שְׁבוּעִים...”

אִמוּנָה וּבְטַחוּן בְּכַבְּשׁוֹנוֹ שֶׁל מֶרֶן הַחֲזוֹן
אִישׁ

מַעֲשֵׂה בְּכֵן תּוֹרָה אֶחָד, שְׁבָא לְפָנֵי מֶרֶן
הַחֲזוֹן אִישׁ אַחֲרֵי אַרְוִסִי עִם בַּת גִּילוֹ, וְשִׁפָּף
אֶת לְבוֹ הַמְּלֵא דְאָגָה מִנֵּין יָקַח לְהוֹצֵאוֹת
סְדוּר בֵּיתוֹ אַחֲרֵי הַנְּשׂוּאִין? הַסְּבִיר לוֹ הַחֲזוֹן
אִישׁ: “אָדָם בְּעֲלוֹתוֹ עַל עֶרֶשׁ יִצְוֶנוּ בְּכָל
לֵילָה, צָרִיךְ שֶׁיֵּהָא קְבוּעַ בְּלָבוֹ כְּאִלוֹ אֵין לוֹ
אֲפִילוֹ פְּרוּסָה אַחַת לְפַת שְׁחֵרִית, וּבְקוּמוֹ
בְּבַקֵּר וְהִנֵּה ה' בְּעֲזָרוֹ וְעוֹשֶׂה לוֹ כֹּל צְרָכּוֹ...”

פַּעַם הִגִּיעוּ לְחֻדְרוֹ שְׁנֵי מַחֲתָנִים שֶׁהִתְדַּיְנוּ
בִּיַּיִתָּהּ, וְכֹל צָד טָעַן שֶׁעַל חֲבֵרוֹ לְהַגְדִּיל
הַתְּחִיבוֹתוֹ בְּהוֹצֵאוֹת הַחֲתָנָה וְקִנִּית הַדִּירָה לְזוּג
הַצָּעִיר. כְּשִׁיצָאוּ, אָמַר הַחֲזוֹן אִישׁ לְהַגְּאוֹן
רַבִּי שְׁמַרְיָהוּ גְרִינְמָן וְצ"ל בְּהַאי לִישָׁנָא: “אַתָּה
יּוֹדַע עַל מָה דְּנִי שְׁנֵי אֵלוֹ? זֶה אָמַר לְחֲבֵרוֹ:

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַח

נִתְרַצָּה לְאָכַל עֲדָשִׁים, 'מָה שֶׁבָּטוּחַ - בָּטוּחַ'.
לְכֵן לֹא עָזְרוּ ה' לְהַשִּׁיג מִבְּקָשׁוֹ. לְעֲמַתּוֹ הָעֲנִי
הַשֵּׁנִי, בָּטַח בַּה' בְּכָל לְבוֹ שִׁיזְמִין לוֹ תַרְנֻגְלַת
פְּטוּמָה וַיִּזֵּן יֶשֶׁן לְאַרוּחָתוֹ, וְלִכֵּן זָכָה לִגְס
שָׂאֵכָן יִשְׁלַח לוֹ ה' אֶת מְזוֹנוֹ גַּם בְּעִדְנָא
דְּדוּחְקָא שְׁפָזוּ.

הַמְטָמוֹן שֶׁהַתְּגִלָּה לְבוֹטַח בְּלֹא פְּקוּפּוֹ

בַּסֵּפֶר 'מִדְרַגַּת הָאָדָם' בַּפֶּרֶק הַדָּן בְּדַרְכֵי
הַבְּטָחוֹן, מְבִיא 'הַסְּבָא מְנוּבְּהֶרְדוּק' מְעֵשֶׂה
שָׂאֵרַע בְּזִמְן הָאֲלִשִׁיף הַקָּדוֹשׁ. אִישׁ אֶחָד שָׁכַל
יָמָיו הַתְּפָרְנִס מֵהוֹבְלַת חֵמֶר וְטִיט בְּעִגְלָה
הַרְתוּמָה לְחֵמֹר, שָׁמַע יוֹם אֶחָד אֶת רַבִּי מֹשֶׁה
אֲלִשִׁיף מְדַבֵּר עַל מִדַּת הַבְּטָחוֹן הָעֲלִיוֹנָה הַנִּקְיָה
מִכָּל הַשְּׁתַדְלוֹת. אָמַר לְעֲצָמוֹ: "לָמָּה לִי לַעֲמַל
קָשָׁה כָּל יָמֵי חַיֵּי, אִם אֶפְשֶׁר לְהִגִּיעַ לְבִטְחוֹן
כְּזֶה הָרִי כָּל הַשְּׁתַדְלוֹתַי מִיַּתְרַת!"

קָבַל עַל עֲצָמוֹ הַחֲלָטָה נְחוּשָׁה לְבִטְחָה בַּה'
בְּכָל לְבוֹ, הִלֵּךְ וַיֵּשֶׁב מִן הַבְּקָר עַד הָעֶרֶב לִיד
הַתְּנוּרָה וְאָמַר פְּרָקִי תְהִלִּים בְּקוֹל זְמֵרָה. כְּאֲשֶׁר
בָּאוּ אֲשֶׁתּוֹ וּבְנֵי בֵיתוֹ לְתַבַּע מִמֶּנּוּ שִׁיבֵּא
לְעַבְדוֹתוֹ לְהַרְוִיחַ לְחֵמוֹ - גָּעַר בָּהֶם וְאָמַר:
"וְכִי מְשַׁנְעִים אַתֶּם רַחֲמָנָא לִיבְלָן?! הֲלֹא
שָׁמַעְתִּי בְּפִרוּשׁ מֵהָאֲלִשִׁיף שָׂאֵם אָדָם בּוֹטַח
בַּה' בְּאֵה אֵלָיו מִחֵתוֹ בְּלֵי שׁוּם טְרַחָא, אֲזִי
לָמָּה לִי לִנְסַע בְּקָר וּבַחֵם בְּשַׁעַה שְׁפָרְנִסְתִּי
תְּבוּאָה אֵלַי מִמִּילָא? עֲשׂוּ גַם אַתֶּם כְּמוֹנֵי
וּבְטוּחֵי שְׁפָרְנִסְתְּנוּ בֵּא תְּבוּאָה."

בְּלִית בְּרָרָה מְכָרוּ אֶת הַחֵמֹר וְאֶת הָעִגְלָה
לְגוֹי אֶחָד, הִלֵּךְ הַגּוֹי עִם הַחֵמֹר לְחַפְרָה גּוּמָא
וּמִצָּא שָׁם אוֹצָר גָּדוֹל שֶׁל זָהָב, מְלֹא אֶת
הַשִּׁקִּים בְּזָהָב וּנְתַנֵּם עַל הָעִגְלָה. לְאַחַר מִכָּן
כְּשֶׁהִמְשִׁיף לְחַפְרָה, נִפְלָה עָלָיו אֶבֶן מֵהַקֶּר וּמֵת.
מְשׁוֹבָשׁ הַגּוֹי לְשׁוֹב, נִשָּׂא הַחֵמֹר אֶת רַגְלָיו
וְהִלֵּךְ לְכַעֲלֵי הָרֵאשׁוֹנִים כְּהַרְגָלוֹ... וַיְהִי בְּעוֹד
הָאִישׁ וּבְנֵי בֵיתוֹ יוֹשְׁבִים סְבִיב הַתְּנוּרָה וְקוֹרְאִים
פְּרָקִי תְהִלִּים, פְּתָאֵם נִשְׁמַע קוֹל נְעִירָה בְּחִצְרָה
הַבַּיִת, בְּנֵי הַבַּיִת יִצְאוּ לְחִצְרָה וּמִצְאוּ אֶת חֵמֹרָם
טְעוּן שִׁקִּי זָהָב, שָׁבוּ הֵם אֶל הָאִישׁ וְאָמְרוּ

אֵלָּא אוֹמַר רַבִּי זֹשָׁא: אֲדַרְבֵּה, אִם לֹא
נִשְׂאָל וְנִאֲחַז בְּאִמוּנָה בְּפִשְׁטוּת וּבְתַמִּימוּת -
תְּבוּאָה לָנוּ הַבְּרָכָה מִמִּילָא, מְעַצֵּם שְׁמִירַת מִצְוֹת
הַשְּׂמִטָּה, אֲבָל אִם נִשְׂאָל וְלֹא נִהְיָה חֲלוּטִים
בְּאִמוּנָתְנוּ - מְכָרַח שִׁיפְסֹק מִבּוֹעַ הַשְּׁפַע, וְצָרִיף
לְהָעֲנִיק לָנוּ בְּרָכָה חֲדָשָׁה, 'וְצוּיִתִּי אֶת בְּרַכְתִּי'...

שְׁנֵי הָעֲנִיִּים, וְהַהֲבָדֵל בֵּינֵיהֶם...

חֲלוּק הַהֲנַהֲגָה בֵּין הַמְּאֲמִין בְּכָל לְבוֹ, לְמִי
שָׂאִינוּ כֵּן, מוֹכַח מִדְּבָרֵי הַגְּמָרָא (כְּתוּבוֹת סו, ב):
"הֵהוּא דְאַתָּא לְקַמִּיה דְּרַבִּי נַחֲמִיָּה (עֲנִי
הַמְּתַפְרִינֵס מִן הַצְּדָקָה), אָמַר לוֹ: בְּמָה אַתָּה
סוֹעֵד? אָמַר לוֹ: בְּבִשְׂרָ שְׁמֵן וַיִּזֵּן יֶשֶׁן.
רְצוּנָךְ שְׁתַּגְלִגַל עִמִּי בְּעַדְשִׁים? גִּלְגַּל עִמּוֹ
בְּעַדְשִׁים וּמֵת."

וּבְהַמְשֵׁף שָׁם מוֹבָא מְעֵשֶׂה נוֹסֶף:

"הֵהוּא עֲנִי דְאַתָּא לְקַמִּיה דְּרַבָּא, אָמַר לוֹ:
בְּמָה אַתָּה סוֹעֵד? אָמַר לוֹ: בְּתַרְנֻגְלַת פְּטוּמָה
וַיִּזֵּן יֶשֶׁן. אָמַר לוֹ: וְאִינְךָ חוֹשֵׁשׁ לְדַחַק הַצְּבוּר?
(=שָׂאֵתָּה מִבְּקָשׁ מְנוּחָתִי צְדָקָה לְפָרְנִס אוֹתָךְ
בְּמַעַדְנִים), אָמַר לוֹ: וְכִי מְשַׁלֵּף אֲנִי אוֹכֵל?
מְשַׁל ה' אֲנִי אוֹכֵל! הֲלֹא שְׁנִינוּ: (תְּהִלִּים קמ"ה)
עֲנִי כָּל אֲלִיף יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת
אֲכָלֶם בְּעַתּוֹ, בְּעַתֶּם לֹא נִאָּמַר אֵלָּא בְּעַתּוֹ -
מִלְּמַד, שְׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹתֵן הַקְּב"ה פְּרָנִסְתּוֹ
בְּעַתּוֹ. תוֹף כִּף הִגִּיעָה לְבַקּוֹר אַחֲתוֹ שֶׁל רַבָּא,
לְאַחַר שֶׁלֹּא רָאָתָה אוֹתוֹ בְּמִשְׁפַּח שְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה
שָׁנָה, וְהִבִּיאָה לוֹ תְּשׁוּרָה תַרְנֻגְלַת פְּטוּמָה וַיִּזֵּן
יֶשֶׁן, אָמַר לוֹ רַבָּא 'קוּם אֲכַל!'"

שׂוֹאֵל הַגְּאוּן בְּעַל 'פְּתַחֲתֵי תְּשׁוּבָה' (הוֹבָא
דְּבִרְיוֹ בִּס' קַהֲלַת יִצְחָק פ' בַּהֲר). בְּמָה שׁוֹנָה הָעֲנִי
הָרֵאשׁוֹן מֵהָעֲנִי הַשֵּׁנִי? הָעֲנִי הָרֵאשׁוֹן שֶׁהִיָּה
רְגִיל בְּבִשְׂרָ שְׁמֵן, לֹא זָמַן לוֹ הַקְּב"ה אֶת
רְצוּנוֹ, לְבִסוּף אֲכָל עֲדָשִׁים וּמֵת. וְהָעֲנִי הַשֵּׁנִי
שֶׁהִיָּה רְגִיל בְּתַרְנֻגְלַת פְּטוּמָה - זָמַן לוֹ ה'
אֶת מְבַקְשׁוֹ? אֵלָּא מִיִּשְׁב, הָעֲנִי הָרֵאשׁוֹן - לֹא
הִיָּה בְּעַל בְּטָחוֹן גָּדוֹל, שֶׁהֲלֹא כְּאֲשֶׁר הִצִּיעַ
לוֹ רַבִּי נַחֲמִיָּה 'רְצוּנָךְ שְׁתַּגְלִגַל עִמִּי בְּעַדְשִׁים',

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

"עֲדִין מֵאֲמִין אֲנִי בְּזֶה בְּאֵמוּנָה שְׁלֵמָה וְלֹא חוֹזֵר מֵאֲחֵרִיּוּתִי, אֲלֵא אִם אֵין לָךְ סִבְלָנוֹת לְחִכּוֹת הַרִי אֲנִי מוֹכֵן 'לְקָנוֹת' מִמֶּךָ אֶת הַסְּכּוּם, כִּי בְּמִקְרָה יֵשׁ בְּרִשׁוּתִי חֲמֻשַׁת אֲלָפִים רוּבֵל, אֲתָן לָךְ אוֹתָם מִיַּד תְּמוּרַת עֲשֶׂרֶת הָאֲלָפִים, הַמְּבֻטָּחִים לָךְ". הִטִּיחַ שְׂמֵחַ מְאֹד עַל הַעֲסָק, וּמִיַּד נָאוֹת לוֹ בְּחִפְזָן לֵב...

אִז פָּנָה אֵלָיו רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְאָמַר לוֹ: "שׁוּב לָךְ לְטִיחֹתֶךָ, אִם מוֹכֵן אֶתָּה לְהַחֲלִיף אֶת עֲשֶׂרֶת אֲלָפֵי הָרוּבֵל בְּחֲמֻשַׁת אֲלָפִים - הַרִי שְׂבֻטְחוֹנְךָ אֵינוֹ מְלֵא, וְלֵעוֹלָם לֹא תִשָּׂיג אֶת מִבְּקָשְׁךָ".

מִדַּת הַבְּטָחוֹן הַנִּדְרָשֶׁת מִן הַצְּדִיקִים

כְּאֲשֶׁר אָנוּ מְעִינִים בְּדַבְּרֵי חַז"ל, אָנוּ מוֹצִיאִים כִּי בַּפְּרָט עִם צְדִיקֵי הַדּוֹרוֹת, הַעוֹמְדִים רִאשׁוֹנָה בַּמְּלָכוֹת, וְקָרוּבִים לְבוֹרָא תְּבָרַךְ - דִּקְדָּק הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְנַהֵג בְּדַרְךְ שֶׁל בְּטָחוֹן וְאֵמוּנָה, עַד כְּדֵי שֶׁנִּתְבָּעוּ שְׂאֵל לַעֲשׂוֹת שׁוּם צַעַד מִצְדָּם וְלִקְדָּם פְּנֵי רָעָה, כֹּל עוֹד אֵין הֶכְרַח מִמָּשִׁי וּמִיַּדִּי לְכֹף, רַק בְּרַגַע שִׁיגִיעוּ מִיָּם עַד נֶפֶשׁ - וְשָׂאִים הֵם לַפְּעַל לְצַרְךָ הַצֵּלָתָם.

יַעֲקֹב אָבִינוּ בְּבוֹאוֹ מִחֵרֶן, שָׁלַח מְלֵאכִים אֶל עֵשׂוֹ אַחִיו אַרְצָה שְׂעִיר שְׂדֵה אָדוּם - עַל מַעֲשָׂהוּ זֶה דָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ (בְּר"ר פ"ה) מִקְרָא שְׂכַתוֹב (מְשֻׁלִי כו, יז): "מִחֲזִיק בְּאֲזֵנֵי כָּלֵב עֵבֶר מִתְּעַבֵּר עַל רֵיב לֹא לוֹ". "רַבִּי שְׂמוּאֵל בַּר נַחֲמָן אָמַר: מִשָּׁל לְאֲרָכִי לְסָטִים (=רֹאשׁ הַשּׁוֹדְדִים) שֶׁהֵיָה יִשָּׁן בְּפִרְשַׁת דְּרָכִים, עֵבֶר אֶחָד (שְׂאֵל יָדַע כִּי רֹאשׁ הַשּׁוֹדְדִים הוּא, אֲלֵא חֲשַׁב אוֹתוֹ לְאֶחָד מֵעוֹבְרֵי אֲרָח) וְשָׂרֵי מְעִיר לִיָּה (=הֵיָה מְעִיר אוֹתוֹ), אָמַר לִיָּה קוּם לָךְ דְּבִישָׂא שְׂכִיחַ הֵכָא (=אָמַר לוֹ קוּם! סִכְנַת שּׁוֹדְדִים מְצוּיָה בְּאֵן), קָם וְשָׂרֵי מְקַפְּחֵי בֵּיה (=קָם הַשּׁוֹדֵד וְהַחֵל לְהַכּוֹת בּוֹ), אָמַר לִיָּה נַעַר בִּישָׂא (וּמָה לָךְ כִּי תִכְנִי?), אָמַר לִיָּה דְמִיָּךְ הָנָה וְעוֹרְתַנִּיָּה (לִישָׁן הֵייתִי וְאֶתָּה עוֹרְתַנִּי, אֶתָּה הִבַּאת אֶת הַצָּרָה עַל עַצְמְךָ),

לו: "הושיע לך בטחונך, כי זמן לך האלקים אוצר גדול".

בְּאוֹ תִלְמִידֵי הָאֲלֹשִׁיף אֶל רַבֵּם, וְשִׁאֲלוּהוּ: "בְּמָה גְדוֹל כַּחוֹ שֶׁל הָאִישׁ הַזֶּה יוֹתֵר מִשְׁלָנוּ? אָנוּ מִבְּקָשִׁים כָּל כּוֹף אֶת הַבְּטָחוֹן וְאֵין הַדְּבָר עוֹלָה בְּיַדֵּינוּ, וְהוּא שָׁמַע פְּעַם אַחַת עַל מִדְּרַגַּת הַבְּטָחוֹן, וְהִלֵּךְ נִתְיָשָׁב אֶצֶל הַתַּנּוּר וַיִּכְבֵּר הַשִּׁיג אוֹצֵר?".

אָמַר לָהֶם הָאֲלֹשִׁיף: "אִישׁ זֶה כְּאֲשֶׁר שָׁמַע אוֹדוֹת הַבְּטָחוֹן, לָקַח אֶת הָעֵנָן לְלִבּוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא, בְּלִי שׁוּם סִפְקָא, בְּלִי פַחַד וּבְלִי פְּקוּקָא, כְּאֵלוֹ לֹא הֵיָתָה בְּעוֹלָם מְצִיאוֹת אַחֲרַת כָּלֵל. לֹא כֵן אֲתָם בֵּינָן שִׁישׁ לָכֶם מְעַט פְּקוּקִים וְחֻשְׁשׁוֹת - עֲדִין חֹסְרִים אֲתָם אֶת שְׁלֵמוֹת הַבְּטָחוֹן".

בְּטָחוֹן בְּעֵרְבוֹן מִגְּבֹל...

עַל מִקְרָה דוּמָה שֶׁהִסְתַּיִם בְּאִפְּן שׁוֹנָה - מְסַפֵּר בְּסִפְרֵי תַנּוּעַת הַמוֹסָר (ח"א עמ' 320).

בְּאַחַת מִדְּרָשׁוֹתָיו שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל סַלְנִטָּר בְּעֵנֵי בְּטָחוֹן, הִשְׁתַּתֵּף אִישׁ אֶחָד טִיחַ בְּמִקְצוּעוֹ. אַחַר הַדְּרָשָׁה נִגַּשׁ הִטִּיחַ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל וְשָׁאֵלוֹ הָאֵם כֹּל הַדְּבָרִים שֶׁנֶּאֱמָרוּ הֵם אֵמַת גְּמוּרָה, ר' יִשְׂרָאֵל נִעְנָה בְּחִיּוּב, וְאָמַר שֶׁהוּא מְקַבֵּל עָלָיו אַחֲרֵי שֶׁאֵם יִקְבֹּל עַל עַצְמוֹ מִדְּרַגָּה שֶׁל בְּטָחוֹן גְּמוּרָה, יִמְצִיא לוֹ הַקְּב"ה עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים רוּבֵל.

הִטִּיחַ שָׁב לְבֵיתוֹ, עָזַב אֶת עֲבוֹדָתוֹ, וַיֵּשֶׁב כָּל הַיּוֹם לְקֵרָא בְּסִפְרֵי הַתְּהִלִּים, תוֹךְ שֶׁהוּא מְצַפֵּה שֶׁבְּטָחוֹנוֹ בֵּה' יִבִּיא לוֹ עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים רוּבֵל. עָבְרוּ יָמִים, עָבְרוּ שְׁבוּעוֹת, פְּרוּטוֹתוֹ הִאֲחַרְוֹנָה כְּלָתָה מִן הַכִּסִּים, לֹא הֵיָה לָחֵם בְּבֵית לְאִשָּׁה וְלַטֶּף, וְהוּא עוֹדֵנוּ עוֹמֵד בְּבְטָחוֹנוֹ שֶׁהַכֶּסֶף יִגִּיעַ לְיָדוֹ.

כְּשֶׁהִרְעֵב הַתְּחִיל לְהַצִּיק לוֹ וְלִבְנֵי בֵיתוֹ, הֵאִיצָה בּוֹ אִשְׁתּוֹ לְלַכֵּת אֶל ר' יִשְׂרָאֵל וְלִשְׂאֵל אֶת פִּיו מִדוּעַ לֹא נִתְקַיְּמָה הַבְּטָחוֹנוֹ. רַבִּי יִשְׂרָאֵל הִקְשִׁיב בְּמִנוּחָה לְדַבְּרָיו, וְאָמַר לוֹ:

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

עליהם, עונה לו הקב"ה (ש"ב ה, כג-כד): "לא תעלה הסב אל אחריהם ובאת להם ממול בכאים: ויהי כשמעך את קול צעדה בראשי הבכאים אז תחרץ כי אז יצא ה' לפניך להכות במחנה פלשתים", הינו שאין לך להקדים וליזם צעדים מצדך, רק כאשר הפלשתים יהיו קרובים אליך כל כך עד שתשמע קול צעדתם בראשי הבכאים - אזי תצא להלחם עמם וה' יצליח דרכך.

כמוכן שדוגמת בטחון שכזו, לא כל אחד שיף בה, והיא נתבעת מן השרידים אשר ה' קורא, אולם גם אנו הקטנים יכולים ללמד מן אף נראה בטחון אמתי, ולקרוב הדברים למשגי החיים שלנו, לא לעסק רב ימינו בהערכות לשעת חרום... 'השלה על ה' יהבך', הוא כבר יודע לסדר את העניינים הרבה יותר טוב ממך...

בטחוננו של רבי זונדל מסלנט

על בטחוננו של הצדיק רבי זונדל מסלנט - רבו של רבי ישראל סלנטר אבי תנועת המוסר' - מספר: כאשר גר בסלנט, התפרנס מהעברת סחורות מגרמניה לליטא, פעם החרימו אנשי המכס את סחורתו במעבר הגבול. ערפה של הסחורה שהחרימו היה גדול יותר מכל רכושו, עם זאת לא נפרו בפניו של רבי זונדל כל סימני צער ועגמת נפש. הוא הסביר לבני ביתו המדאגים שהכל מידיו יתברך וממילא אין מקום כלל לדאגה. והנה לא עברו אלא ימים ספורים ואנשי המכס בעצמם השיבו אל ביתו במפתיע, את כל הסחורה שהחרימו.

המוכסן ושלש הדמיקות...

רבי שלמה יוסף זיין וצ"ל, מביא בספרו 'חסידים מספרים' (פרשת בחקתי):

הצדיק ה' בעל שם טוב', צוה מן השמים לנסע לכפר פלוני ללמד מדת הבטחון. לקח

כך אמר לו הקדוש ברוך הוא, לדרך ה' מהלך (ושכח מפעסו אליך) ואתה משלח אצלו ואומר לו 'פה אמר עבדך יעקב?!'.

שואל הגאון רבי חיים שמואלביץ וצ"ל ראש ישיבת מיר: היאך קראו חז"ל ליעקב אבינו 'מתעבר על ריב לא לו'? הלא הצרה אכן נגעה אליו, הוא חשש מפני אחיו שגמר בלבו להרגו על גנבת הברכות, וכי למתעבר על ריב לא לו יחשב?

אלא - מישב הגאון רבי חיים - מכאן אתה למד שכל עוד הצרה רחוקה מספר צעדים, ולא עמדה מול יעקב אבינו ישירות, כל השתדלות שעשה להחליץ ממנה היא בגדר של 'התעברות על ריב לא לו', בשלב זה - היה צריך להשליך על ה' יהבו, העסק אינו שיף אליו. חובת ההשתדלות מטלת עליו, רק כאשר הצרה היתה ממש מגיעה אליו ועומדת בפתח ביתו. והיה אם ינסה לעשות השתדלות כאשר הצרה רחוקה - הרי זו השתדלות שלא במקומה, ורק יכול להזיק לענין ולעורר עליו את הצרה, ממש כמי שמעורר את ראש השודדים משנתו... מושף באזני כלב.

אותה אמונה נדרשה מעם ישראל בזמן קריעת ים סוף. כאשר היו ישראל במצב בלתי אפשרי; הים הגועש לפניהם, ומרכבות המצרים שועטות לעברם מאחוריהם, עמד משה וצעק לה' בתפלה, ומה עונה לו הקב"ה? (שמות יד, טו): "מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו", וקשה מאד, מה פונת הבורא באמרו 'מה תצעק אלי?' וכי רגע נורא זה אינו ראוי לצעקה? אלא אמר רבי דוד בליקר תלמיד הסבא מנובהרדוק' - כל עוד נותרו מספר צעדים עד הים, צדון אין ראוי לדאגה! רק כאשר יגיעו מים עד דכדוכה של נפש, אז יפה הצעקה...

כאשר בראשית מלכותו של דוד המלך, עלו להלחם עמו פלשתים, ויתאספו בעמק רפאים, שואל דוד בה' האם לצאת ולהתנפל

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

הִלָּה: "אֵין לִי אֵף פְּרוּטָה אֲבָל בְּוֵדַי יִזְמִין לִי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ".

הַבַּעַל שָׁם טוֹב וְתַלְמִידָיו הִתְיַצְּבוּ עַל הַמְרַפֶּסֶת לְרֵאוֹת מַה יַעֲלֶה בַּגּוֹרְלוֹ. וַיְהִי בְעַמְדָם כֹּה, רָאוּ וַהֲנִיחַ עֲגֻלָּה הַדּוֹרָה נִעְצָרַת מוּל בַּעַל הַבַּיִת, הַמוֹכֵסֵן שׁוֹחַח עִם הַנוֹסֵעַ הַיּוֹשֵׁב בְּעֲגֻלָּה, וְאַחֲרֵי כֵן הִלֵּךְ הַלָּאָה לְדַרְכוֹ. תוֹךְ כַּדִּי הִלִּיכְתוּ קוֹרָא לֹו הַנוֹסֵעַ שְׁנִית, וַהֲנִיחַ הוּא נוֹתֵן מְעוֹת לְיָדוֹ.

כַּאֲשֶׁר קָרְבָה הַעֲגֻלָּה אֶל הַמְּקוֹם בּוֹ עָמְדוּ הַבַּעַל שָׁם טוֹב וְתַלְמִידָיו, שְׁאַלֹו אֶת הַנוֹסֵעַ: "מָה הָיָה לָךְ עִם בַּעַל הַבַּיִת שֶׁהִחֲזִירְתָּ אוֹתוֹ מִדְּרָכּוֹ וְנָתַתָּ לּוֹ מְעוֹת?" הַשִּׁיב לָהֶם הַנוֹסֵעַ: "הִצַּעַתִּי לְפָנָיו עֶסְקָה, שְׁאַקְנֶנָה מֵרֵאשִׁית אֶת כָּל הַיִּי"שׁ שִׁיעֵשָׂה בַחֲרֹף הַבָּא, מִתְחַלָּה לֹא הִשְׁתַּוִּיתִי עִמּוֹ בַמַּקָּח, וְאַחֲרַי שְׁרָאִיתִי שֶׁהוּא מִתְעַקֵּשׁ עַל דַּעְתּוֹ וְהוֹלֵךְ לְדַרְכוֹ, וְאַנִּי יַדְעֵתִי כִּי הוּא אִישׁ יָשָׁר וְנָאֵמָן, הַכִּרְחַתִּי לִיתֵן לּוֹ כַּמָּה שְׁדֵרֶשׁ, וְלֹא יִכְלַתִּי לְדַבֵּר עִמּוֹ הַרְבֵּה, כִּי אָמַר שְׁצַרִּיף לְלַכֵּת לְאַדוֹנִי לִיתֵן לּוֹ אֶת דְּמֵי הַחֲכִירָה".

אִז אָמַר הַבַּעַל שָׁם טוֹב לְתַלְמִידָיו: "רָאוּ כַּמָּה גְדוֹל כַּח הַבְּטָחוֹן...!".

תַּפּוּחִים מִיָּדָיו שֶׁל אֱלֹהֵי הַנְּבִיא

כַּמוֹ יֶלֶד הַמִּתְרַפֵּק עַל בְּרֵכֵי אָבִיו וְאַיִנוֹ דוֹאֵג לְכֻלּוֹם, כֹּף הָיָה הַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי יִשְׂרָאֵל אַבִּיחֲצִירָא זִיע"א - סִידְנָא בְּבֵא סְאֵלִי, סוֹמֵף וּבְטוּחַ עַל ה' כָּל יָמָיו.

פַּעַם אַחַת, לְאַחַר נִסְיַעָה אַרְכָּה שִׁנְסַע הַבְּבֵא סְאֵלִי בְּיוֹם חֲרֹף קָשָׁה וּמְשֻׁלָּג, עֲצַר הַנְּהַג לְחֲנִיט בֵּינָיִם בְּאַחַת מִתְחַנּוֹת הַדֶּלֶק לְמִנוּחָה קְצָרָה. הִרְעֵב הַצִּיֵּק מְאֹד לְצַדִּיק וּלְמִשְׁמָשׁוֹ, שִׁפְן שְׁעוֹת רַבּוֹת לֹא בָּא אֲכָל לְפִיָּהֶם. הִרְגִיעַ רַבִּי יִשְׂרָאֵל אֶת מִשְׁמָשׁוֹ שְׁאֵין מַה לְדַאֵג, וּמִיָּד יִמְצָא עֲבוּרִם דְּבַר מָה לְאַכִּילָה. לְפַתַּע נִגַּשׁ אֶל מִשְׁמָשׁ הַבְּבֵא סְאֵלִי אָדָם לֹא מְכַר, וְהִצִּיעַ לּוֹ שְׁנֵי תַּפּוּחִים גְּדוֹלִים, בְּרָכּוֹ הַמִּשְׁמָשׁ

הַבַּעַל שָׁם טוֹב אֶת תַּלְמִידָיו וְנִסַּע לְאוֹתוֹ כַּפָּר. הַצַּדִּיק וְתַלְמִידָיו הִתְאַכְסְנוּ אֶצֶל מוֹכֵסֵן הַכָּפָר, שֶׁהָיָה יְהוּדִי זָקֵן וְנִשְׂוֹא פָּנִים, הַיְהוּדִי קָבֵלִם בְּסִבָּר פָּנִים יְפוֹת וְשִׁמַּח מְאֹד לְקִרְאָת הָאוֹרְחִים שֶׁבָּאוּ אֵלָיו.

לְמַחֵר, בְּשַׁעַת עֲמִידָתָם בַּתְּפִלָּה, הוֹפִיעַ בְּפִתַח הַבַּיִת שׁוֹטֵר מְשׁוֹטְרֵי הַכָּפָר וּבְיָדוֹ מִקְּלַע עֵבֶה, דְּפַק שְׁלֵשׁ פְּעָמִים עַל הַשִּׁלְחָן וְהִלֵּךְ לֹו. הִתְרִישׁוּ הָאוֹרְחִים וְלֹא יָדְעוּ לְמַה יִּרְמֹז הַשׁוֹטֵר בְּדַפִּיקוֹתָיו. הִסְתַּכְּלוּ בַּבַּעַל הַבַּיִת, וַהֲנִיחַ הוּא שִׁמַּח כְּבִרְאשׁוֹנָה. אַחֲרַי חֲצִי שְׁעָה הוֹפִיעַ הַשׁוֹטֵר שׁוֹב, דְּפַק עוֹד שְׁלֵשׁ פְּעָמִים עַל הַשִּׁלְחָן וְהִלֵּךְ לֹו.

שְׁאַל הַבַּעַל שָׁם טוֹב אֶת הַבַּיִת מַה פֶּשֶׁר הַדַּפִּיקוֹת? הַשִּׁיב הִלָּה: "זוֹהִי הַתְּרָאָה שְׁאַנִּי צָרִיף הַיּוֹם לְהִבִּיא לְאַדוֹן הַכָּפָר דְּמֵי חֲכִירָה, שְׁלֵשׁ פְּעָמִים הוּא שׁוֹלַח שׁוֹטֵר לְצַרִּיף הַתְּרָאָה, וְהָיָה אִם כַּעֲבוּר הַפַּעַם הַשְּׁלִישִׁית לֹא מוּבָא אֵלָיו צְרוּר הַכֶּסֶף - אִמְצָא עוֹד הַיּוֹם אֶת מְקוֹמִי בְּבוּר הַשְּׂבִי יַחַד עִם אֲשֵׁתִי וְכָל יְלָדֵי הַרְכִּים".

אָמַר לּוֹ הַבַּעַל שָׁם טוֹב: "מִהַשְּׁלֹוה שְׁעַל פְּנִיךָ נִכַּר שְׁכֶסֶף בְּיָדְךָ, אִם כֵּן לָךְ אֶל הָאָדוֹן עוֹד קָדָם סַעֲדַת הַצְּהָרִים וְאַנּוּ נַחֲמָה לָךְ עַד בּוֹאֵךְ, וְאַחַר כֹּף גִּשְׁבֵּי אֶל הַשִּׁלְחָן לְסַעַד בְּמִנוּחָה". עָנָה לּוֹ בַּעַל הַבַּיִת: "לַעַת עֲתָה אֵין לִי אֲפִילוֹ פְּרוּטָה אַחַת, אֵף מִסְתַּמָּא יִזְמִין לִי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. נֹאכַל אֲפּוֹא וְנִשְׁתָּה בְּלֹא חַפְזוֹן, כִּי יֵשׁ לִי שְׁהוֹת עוֹד שְׁלֵשׁ שְׁעוֹת". יָשְׁבוּ כָּלֵם לְאַכֵּל וְהִאָּרִיכוּ בְּסַעֲדָתָם, וּבַפְּנֵי בַּעַל הַבַּיִת לֹא הָיְתָה נִכְרָת טְרַדָּה כָּלֵל.

בְּתַם הַסַּעֲדָה הוֹפִיעַ הַשׁוֹטֵר פַּעַם שְׁלִישִׁית וְדַפַּק עַל הַשִּׁלְחָן, וּבַעַל הַבַּיִת לֹא קָם וְלֹא זָע... בְּרָכּוֹ כָּלֵם בְּרַפְתַּת הַמְּזוֹן בְּאִרְיֻכוֹת וּבְמִתְיַנּוֹת וּבְלֹא חַפְזוֹן, וְאַחֲרֵי כֵן לָבַשׁ בַּעַל הַבַּיִת בְּגָדֵי שַׁבָּת, וְאָמַר: "עֲתָה אֵלָךְ לְתַת דְּמֵי הַחֲכִירָה לְאַדוֹן", שְׁאַלְהוֹ הַבַּעַל שָׁם טוֹב עוֹד פַּעַם, "הֵיִשׁ לָךְ מְעוֹת?", שׁוֹב הַשִּׁיב

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַח

פֶּרֶט לָהֶם אֶת תְּכֵנִיּוֹת הָעֲבוּדָה, וּשְׁאֵלָם כִּמָּה זְמַן תִּאָּרְךָ עֲבוּדַת הַשְּׁפוּצִים?

"שָׁנָתִים לְכָל הַפָּחוֹת" - עֲנּוּ הַבְּנָאִים, וְהִצִּיעוּ שְׁתוּף כְּדֵי זְמַן הָעֲבוּדָה תִּטְבַּלְנָה הַנָּשִׁים בְּנֶהָר כַּאֲשֶׁר הָיָה מִקְדַּמַת דָּנָא.

"לא יתכן!" - עֲנָה ה'בָּבָא סָאֲלִי- "לְטַבֵּל לְעֵינַי אֲנָשִׁים, וּבִפְרֵט כַּעַת שְׁכַבְוֵהוּ אֵינֶן רְגִילוֹת לְטַבֵּל בְּנֶהָר, גַּם אִם יִטְבְּלוּ לֹא יוּכְלוּ לְהַשְׁמֵר וְלְטַבֵּל כַּהֲלָכָה". בּוּ בְּמָקוֹם הַחֲלִיט הַצְּדִיק לְבָנוֹת מִקְוֵה בְּחָצֵר בֵּיתוֹ שִׁיתְמַלֵּא מִמֵּי הַגְּשָׁמִים. הַרְבָּנִים נִסּוּ לְהֵנִיא אוֹתוֹ מִהַחֲלִטוֹתָּ זֶה, בְּטַעֲנָה כִּי בְּלֹאוֹ הָכִי לֹא יוֹרְדִים גְּשָׁמִים בְּעֵיר וּמִמִּילָא כָּל הַטְּרַחָה לְבִטְלָה, אֵךְ הוּא לֹא שָׁעָה לְדַבְרֵיהֶם.

חֲדָשִׁים יָמִים עָמְלוּ הַבְּנָאִים וּבְנֵי מִקְוֵה טְהָרָה בְּחָצֵר הַבַּיִת, חָפְרוּ תַעֲלָה מִהַרְחוֹב עַד הַמִּקְוֵה, וּבִקְצָה הַתַּעֲלָה הֵנַח כַּעֲיֵן מְרֻבֵּב קָטָן מִבְּרִזָּל דְּרַכּוֹ יַעֲבְרוּ מִי הַגְּשָׁמִים לְתוֹף הַמִּקְוֵה, הַבְּנֵיהָ הִסְתִּימָה בְּחֲדָשׁ תַּמּוּז.

בְּמַחֲזוֹ תֵּאֲפִילְלָת, וּבִפְרֵט בְּעֵינָה בּוּדְנִיב, אֲזוּר מְדַבֵּר הַסְּהָרָה, יְרִידַת גְּשָׁמִים נְדִירָה אֲפִילוֹ בִּימֵי הַחֲרָף וְכָל שָׁפָן בְּחֲדָשׁ תַּמּוּז הַלְוֵהֵט... אֵךְ עִם כָּל זֹאת יֵצֵא הַצְּדִיק ה'בָּבָא סָאֲלִי מִחֲדָרוֹ אֶל פֶּתַח הַבַּיִת, וּבִכְבֻּטְחוֹנוֹ הַגָּדוֹל בְּחִסְדֵי ה' נִשָּׂא עֵינָיו לְמָרוֹם וְאָמַר: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם עֲשִׂינוּ אֶת הַמָּטָל עֲלֵינוּ, עֲשֵׂה אִתָּה לְמַעַן קִדְשַׁת עַם יִשְׂרָאֵל וְטְהָרְתוּ וְהוֹרֵד לָנוּ גְשָׁמֵי בְּרָכָה, עַד אֲשֶׁר יִתְמַלֵּא הַמִּקְוֵה".

חֲזַר רְבוּנוּ לְתַלְמוּדוֹ, וְשִׁלַּח אֶת שְׁלִיחֵי לְרֵאוֹת אִם הַכֹּל מוֹכֵן כְּרֵאוֹי וְאֵין דְּבָר שִׁיעֲצֹר אֶת מֵי הַגְּשָׁמִים מִלְּזָרִם לְתוֹף הַמִּקְוֵה, כְּשִׁחֲזַר הַשְּׁלִיחַ וְהוֹדִיעַ שֶׁהַכֹּל תִּקֵּין, אָמַר הַצְּדִיק לְסוֹכְבִים אוֹתוֹ: "כַּעַת בְּעֵזְרַת ה' יִרְדּוּ גְשָׁמִים". רַק סֵיִם אֶת מְלוֹתָיו, הַתְּקַדְּרוּ הַשָּׁמַיִם בְּעֵבִים, וּגְשָׁמֵי בְּרָכָה נִתְּכוּ עַל הָאָרֶץ, עַד שֶׁהִתְמַלֵּא הַמִּקְוֵה. כָּלֵם יֵצְאוּ לְרֵאוֹת אֶת הַמַּחֲזָה הַנְּדִיר, וּכְשֵׁרְאוּ בְּמוֹ עֵינֵיהֶם כִּי הַמִּקְוֵה הִתְמַלֵּא בְּמֵי גְשָׁמִים בְּדֶרֶךְ נֶס, הָעֵיר בּוּדְנִיב צִהְלָה וְשִׁמְחָה.

וְה'בָּבָא סָאֲלִי עַל הַתְּפוּחִים וְאֶכְלוּם. שִׁלַּח הַצְּדִיק לְהוֹדוֹת לְאִישׁ, שְׁחֻשְׁבוּהוּ לְאַחַד מֵעוֹבְדֵי הַתְּחִנָּה, אֵךְ הִלָּה נְעִלָם וְלֹא נוֹדְעוּ עַקְבוֹתָיו. אָמַר ה'בָּבָא סָאֲלִי: "יֵשׁ לְשַׁעַר שְׁהִיָּה זֶה אֵלֶיהוּ הַנְּבִיא אֲשֶׁר נִשְׁלַח לְמַלֵּא אֶת חֶסְרוֹנָנוּ".

בְּכַח מִדַּת הַבְּטָחוֹן - יִרְדּוּ גְשָׁמִים בִּימֵי תַמּוּז הַצְּחִיחִים

עַל מִדַּת הַבְּטָחוֹן שֶׁל רְבוּנוּ הַקָּדוֹשׁ סִדְנָא 'בָּבָא סָאֲלִי זִיעָ"א, מוֹפִיעַ מַעֲשֵׂה נִפְלֵא בְּסִפְרֵ תוֹלְדוֹתָיו שֶׁסִּדֵּר חֲתָנוּ רַבִּי דָּוִד יְהוּדִיּוֹף (עַמ' קס"ה), וְזֶה דְּבַר הַמַּעֲשֵׂה:

מִיָּד עִם בּוֹאוֹ שֶׁל הָאֲדָמוּ"ר הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יִשְׂרָאֵל אֲבִיחֻצִירָא ה'בָּבָא סָאֲלִי לְעֵיר בּוּדְנִיב, הִחֵל לַחֲפֹשׂ אֶת בְּדָקֵי הָעֵיר, עַל מְנַת לְשַׁפֵּר בָּהּ אֶת מַצַּב שְׁמִירַת הַהֲלָכָה.

עַד לְאוֹתָהּ עַת הַנָּשִׁים טְבְּלוּ בְּנֶהָר הַסְּמוּף לְעֵיר מִמֶּשׁ תוֹף כְּדֵי סִכְנַת נַפְשוֹת, אֵךְ בְּצִנְיַעוֹת מְפֻלְגָת, וְעֵין אֲנוּשׁ לֹא צָפְתָה בָּהֶן. אֵךְ כַּעַת בּוֹא הַצְּדִיק, כָּבֵר שְׁלוֹטוֹ הַצְּרַפְתִּים בּוּדְנִיב, בְּאֲזוּר הַנֶּהָר שָׁכַן מַחֲנֵה צְבָאֵי גְדוֹל, וְהַחֲלִילִים הַצְּרַפְתִּים הָיוּ צוֹפִים בְּנָשִׁים הַטּוֹבִלוֹת.

ה'בָּבָא סָאֲלִי רָאָה צִרְף דַּחוּף לְבָנוֹת מִקְוֵה טְהָרָה וְלְהִצִּיל אֶת בָּנוֹת יִשְׂרָאֵל מֵעֵינָם שֶׁל הַחֲלִילִים, וּמִיָּד נִבְנְהָ מִקְוֵה כְּדָגְמַת כָּל הַמִּקְוֵאוֹת בְּמַחֲזוֹ תֵּאֲפִילְלָת - בְּאֵר מֵיִם חַיִּים הַחֲפוּרָה בִּיְדֵי אָדָם, כַּאֲשֶׁר סָבִיב הַבְּאֵר נִבְנְה חֲדָר, וּמְדַרְגוֹת הוֹלִיכּוּ לְעַמֵּק הַחֲפִירָה עַל מְנַת לְאַפְשֹׁר אֶת הַטְּבִילָה.

בְּמִשְׁךְ הַזְּמַן אֲרַעוּ כִּמָּה מְפּוֹלוֹת עָפָר בְּבְאֵר, הַמִּקְוֵה הִתְמַלֵּא בְּבִץ רֶפֶשׁ וְטִיט, מִקְוֹרוֹת הַמַּיִם נִתְּדַלְּדְלוּ, וְאִי אֲפֹשֶׁר הָיָה לְטַבֵּל כְּרֵאוֹי וְכַהֲלָכָה. הַחֲלִיט הַצְּדִיק לְעֵרֶף בְּדָק בַּיִת בְּמִקְוֵה, לְרוֹקֵן אוֹתוֹ, לְצַקַּת מְסָבִיב לְקִירוֹתָיו בְּטוֹן, וְלִרְצָף אֶת קַרְקַעִיתוֹ בְּלוּחוֹת בְּטוֹן מְנַקְבִים כְּדִין. קָרָא לְטוֹבֵי הַבְּנָאִים הַיְהוּדִים,

בְּרֵשִׁית בְּשִׁלַח

עָלֶיךָ מִטָּל הַחַיִּיב לְמַלְאוֹתָו שׁוֹב בְּמִי גִשְׁמִים,
עֲמַד בְּתַפְלָה לְפָנַי בּוֹרָא עוֹלָם שְׂיַעֲשֶׂה לָנוּ
נֶס שְׁנִית, וְיֹרִיד לָנוּ גִשְׁמֵי בְּרָכָה לְמַעַן טְהַרְת
עִם יִשְׂרָאֵל...".

לא הספיק הצדיק הקדוש והטהור להכנס
חזרה לבית, ורוח צפונית החלה לנשב, עננים
כסו את השמים, וגשמי ברכה החלו לרדת
ארצה. כשנתמלא המקנה, פסקו הגשמים
כבפעם הראשונה.

כל חבר הרבנים ובראשם הרב החסיד רבי
יחיא אדהאן עמדו נפעמים בראותם כי גדול
הנס האחרון מן הראשון, ומיד ערכו תפלת
הודיה להקב"ה על חסדו הגדול, וחנכו את
המקנה בסעדה חגיגית וכדברי תורה על גדל
מעלת קדשת עם ישראל וטהרתו.

שִׁכַר הַבְּטָחוֹן - 'קִרְבַּת אֱלֹקִים לִי טוֹב'

אולם זאת יש לידע, כי מעבר למלוי
רצונותיו הגשמיים של הבוטח בה', בכחינת
'יפן לך כלבבך וכל עצתך ימלא' - ההשג
הגדול ביותר של הבוטח הוא קרבת האלקים
לה זוכה, התחושה של השייכה בסתר עליון
והלינה בצל שד"י, היא התענוג הגדול והעדוין
הגדול מכל העדונים שיכולים להמצא.

וכך באר הסבא מנוכרהדוק וצ"ל את מאמר
הפסוק (ירמיה יז, ז): "ברוך הגבר אשר יבטח
בה' ויהיה ה' מבטחו" - מהי ברכתו של
הגבר הבוטח בה'? שיהיה ה' מבטחו, זוכה
לחוש קרבת אלקים מאתו יתברך. ואף הגרי"ז
מבריסק היה מבאר את הכפילות: "קנה אל
ה' חזק ויאמץ לבך וקנה אל ה'" (תהלים כז,
יד): מי שמקנה אל ה' ובוטח בו, מה שצריך לו
שזוכה לעוד יותר קנה אל ה', ה' מעניק לו
תוספת של בטחון ודבקות על בטחונו.

אף הנה עננה כסתה את פני ה'בבא סאלי'
בראותו את המרזב העשוי מברזל אשר דרכו
זרמו המים מהתעלה אל המקנה. "מה קרה
רבנו?" שאלו בתרדה. "המקנה פסול לדעת
ה'נודע ביהודה" עקב המרזב הקטן הזה
העשוי מברזל" - השיב - "חושש אני לדעת
ה'נודע ביהודה שהמקנה פסול, ולכן עלינו
לרוקן את המקנה...".

דממה שררה לרגע קט, ומיד החלו הרבנים
שנכחו במקום להתנגד לדעת רבנו בטענה
כי 'יחיד ורבים הלכה כרבים' - דעת ה'נודע
ביהודה' דעה יחידאית היא, ומדוע חושש
כבוד תורתו להחמיר בדעתו ולפסל את
המקנה? ובפרט בשעת דחק כזו שגשמים
אינם מצויים אפילו בעונתם, ובדרך נס ירדו
כעת, ולא בכך שעתא מתרחיש ניסא... אף
הוא לא השתכנע ולא שעה להפצרותיהם.

בראות הצדיק והחסיד מורנו רבי יחיא
אדהאן זצוק"ל שה'בבא סאלי' עומד על דעתו
לרוקן את המקנה, עמד בהתרגשות רבה ואמר:
"רבנו! עלי ועל צוארי, מקבל אני את מלא
האחריות בבית דין של מעלה שמקנה זה
כשר הוא, ואל נא תפסלנו, מנין לנו ששוב
יתרחש נס וירדו גשמים". אף גם מדבריו
הנרגשים של רעו ואהובו לא התפעל, וצנה
לרוקן את המקנה ולהחליף את מרזב הברזל
במרזב עץ.

בלית בררה ובהרגשת מועקה רוקנו את
המקנה ממימיו והחליפו את המרזב כהוראת
רבנו ה'בבא סאלי'.

בתם המלאכה יצא הצדיק שוב לפתח
הבית, נשא עיניו למעלה, ואמר: "מִרְן ה'נוֹדַע
ביהודה', עשינו כהוראתך ופסלנו את המקנה,

ב. דעת ה'נודע ביהודה' (דגמ"ד י"ד ר"א, מח) שצנור של מתכת המחבר לקרקע, בטל אגב קרקע ולא חשיב 'מקבל
טמאה', רק באופן שנעשה מתחלה על מנת לקבועו בקרקע, ומסתימת מרו השו"ע לא משמע פו, וכו' הכשיר בשות'
חת"ס סי' קצח אות ד' כפשט דברי הטור ומרו.

בְּרֵשִׁית בְּשִׁלַח

"בְּנֵי, הִיאֵף מְעַז אֶתָּה לִפְגָּם בְּקִדְשֶׁתָּה שֶׁל הַשְּׁבֵט?" עָנָה לוֹ אוֹתוֹ יְהוּדִי, "יְדַעְתִּי רַבִּי יְדַעְתִּי, אוּלָּם פְּרִנְסְתִי הִזְעוּמָה לֹא מִסְפָּקָת לִפְרִנְסַת יְלָדֵי הַרְכִּים, וְאִם לֹא אֶעֱבֹד בְּשֵׁבֶט יִרְעָבוּ יְלָדֵי לְלֶחֶם".

קָרַב אֵלָיו הַחֲפִיץ חַיִּים וְלָחַשׁ אֶת אָזְנוֹ: "תִּקְשִׁיב יְהוּדִי, עֲצֵה בְּלִפְלִית יֵשׁ לִי אֵלֶיךָ אֲשֶׁר תִּשְׁפֹּר אֶת פְּרִנְסַתְךָ וְיִוְתֵר לֹא תֵאלֵץ לְעַבֵּד בְּשֵׁבֶט", "וּמַהִי?" - שָׁאַל הַיְהוּדִי בְּסִקְרָנוּת, "הַתִּקֵּן עוֹד מִסְפָּר בְּרִזִים לְחֻבֵּית שְׁבֵבֵית הַמְרוּזָח, וְאֵת הַיִּי"שׁ הַיּוֹצֵא מֵהֶם תִּיַצֵּא לְעִירוֹת הַשְּׁכָנוֹת..." חִיָּף הַיְהוּדִי וְאָמַר: "יִסְלַח לִי רַבִּי, אֵף עֲצָתְךָ נִשְׁגָּבָה מִבִּינְתִּי, וְכִי בְּהוֹסֵפֶת בְּרִזִים תִּגְדֵּל כְּמוֹת הַיִּי"שׁ שְׁבֵבֵבֵית?" אוֹ אִזְ עָנָה לוֹ הַחֲפִיץ חַיִּים: "יִשְׁמְעוּ אֲזִינֶיךָ מַה שֶּׁפִּיךָ מְדַבֵּר, הַשִּׁפֵּעַ הַבָּא לְךָ מֵאֵת ה' - קָצוּב מֵרֵאשׁ, כְּאֲשֶׁר אֶתָּה עוֹבֵד בְּיוֹם הַשְּׁבֵט - הָרִי אֶתָּה כְּאוֹתוֹ פְּתִי הַמּוֹסִיף בְּרִזִים לְחֻבֵּית, וְאִינוּ מִבִּין פִּי בְּכֶךָ כְּמוֹת הַיִּין לֹא תִגְדֵּל, בֵּן אֶתָּה דַע לְךָ פִּי מַה שֶּׁמְקַצֵּב לְךָ מֵרֵאשׁ יְהִיָּה שֶׁלְּךָ בְּכָל מִצְבָּב, בֵּין אִם תִּשְׁמֹר אֶת הַשְּׁבֵט וּבֵין אִם בֵּר מִיָּנִן תִּחַלֵּל אוֹתָהּ".

הַחֲרִיצוֹת שֶׁהוֹבִילָה לְאֶסוֹן

סִפֵּר רֵאשׁ יְשִׁיבַת טְלוֹז הַגָּאוֹן רַבִּי יוֹסֵף יְהוּדָה לֵיב בְּלוֹף וְצ"ל (שְׁעוּרֵי דַעַת ח"ג עִמ' סב): "וְכוֹרְנֵי לִפְנֵי הַמְּלַחְמָה הַנּוֹרָאָה, הַתְּגוֹרְרוּ בְּעִירֵי טְלוֹז שְׁנֵי בְּעֵלֵי בְּתִים מְקַרְבִּים זֶה לְזֶה, וְשִׁנִּיהֶם הַשְּׁתַּדְּלוּ לְהַעֲבִיר עֲסָקִיהֶם לְעִיר הַגְּדוּלָּה הַסְּמוּכָה לְטְלוֹז, אֲשֶׁר לִפִּי דַעַתְם הֵם, וְכֵן לִפִּי דַעַת אַחֲרֵים - הִיָּה שֵׁם הַמְּקוֹם רָאוּי יוֹתֵר לְהַתְּפַתְּחוֹת עֲסָקִיהֶם, לְהַגְדִּיל מִסְחָרָם וְלְהַרְוִיחַ הַרְבֵּה".

וְהִנֵּה לְאַחַד מֵהֶם עָלָה הַדְּבָר בְּנִקְלָה, הוּא הַעֲבִיר עֲסָקָיו וְהַחֵל לְעַבֵּד בְּמִרְץ וְלְהַגְדִּיל רִוְחָיו, וְלִשְׁנֵי - לֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ מִסְבוֹת שׁוֹנוֹת, וְהִנֵּה לוֹ צֶעַר גְּדוֹל וְעִגְמַת נֶפֶשׁ מְזֵהָ, הוּא הַתְּקַנָּא מְאֹד בְּחִבְרוֹ הַמְּצָלִית.

הַגְּזֵרָה אֶמֶת וְהַחֲרִיצוֹת שֶׁקָּר'

עוֹד נֹאמֵר בְּפִרְשֵׁת הַמֶּן: "וַיִּמְדוּ בְּעֵמֶר וְלֹא הָעֲדִיף הַמְּרַבֵּה וְהַמְּמַעִיט לֹא הִחְסִיר אִישׁ לִפִּי אֲכָלוּ לְקִטּוֹ", וּפִרְשׁ רַש"י: "יֵשׁ שֶׁלְּקִטּוֹ הַרְבֵּה וַיֵּשׁ שֶׁלְּקִטּוֹ מְעַט וְכִשְׁבָּאוּ לְבֵיתָם וּמְדָדוּ בְּעֵמֶר, אִישׁ אִישׁ מַה שֶּׁלְּקִטּוֹ, וּמִצָּאוּ שֶׁהַמְּרַבֵּה לְלִקֵּט לֹא הָעֲדִיף עַל עֵמֶר לְגַלְגַּלֵּת אֲשֶׁר בְּאֵהָלוֹ, וְהַמְּמַעִיט לְלִקֵּט לֹא מִצָּא חֶסֶר מֵעֵמֶר לְגַלְגַּלֵּת".

וְאֵף זֶה לְמוֹד לְדוֹרוֹת, שְׁבִין אִם יַעֲשֶׂה הָאָדָם הַשְּׁתַּדְּלוֹת מוֹעֲטָה, וּבֵין אִם יִתְאַמֵּץ בְּכָל כַּחוֹתָיו - סוֹפּוֹ שְׁיִרְוִיחַ מַה שֶּׁנִּגְזַר עָלָיו. וְכֵן אָמְרוּ חַז"ל (בִּיצָה טז, א): "כָּל מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם קָצוּבִים לוֹ מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד רֵאשׁ הַשָּׁנָה". מִפְּתַח שֶׁל פְּרִנְסָה - בְּיַד ה' לְבָדוֹ, וְלֹא טְרַחַה יִתְרָה הִיא שְׁתוֹסִיף לוֹ עַל הַנִּקְצָב, כְּשֵׁם שֶׁלֹּא מֵעוֹטָה, יִמְעִיט מִחֲשָׁבוֹן מְזוֹנוֹתָיו.

וְכֵן אָמְרוּ בְּגִמְרָא: (יוֹמָא לח, א): "אָמַר בֵּן עֲזַאִי: בְּשִׁמְךָ יִקְרְאוּךָ, וּבְמִקוּמְךָ יוֹשִׁיבוּךָ, וּמִשְׁלַף יִתְּנוּ לְךָ - אֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמוּכָן לְחִבְרוֹ". וּפִרְשׁ רַש"י: 'בְּשִׁמְךָ יִקְרְאוּךָ' - לֹא יִדָּאג אָדָם לוֹמֵר: פְּלוֹנִי קִפַּח פְּרִנְסַתִּי, כִּי עַל כְּרַחֲךָ בְּשֵׁם יִקְרְאוּךָ לְבָא וְלִשׁוּב בְּמִקוּמְךָ. 'וּמִשְׁלַף יִתְּנוּ לְךָ' - כְּלוֹמֵר: לֹא מִשְׁלָהֶם הוּא מִתְּנָה, אֲלֵא מְזוֹנוֹת קָצוּבִים לְךָ מִן הַשָּׁמַיִם".

וּבְכָר הַמְּשִׁיל זֹאת הַסְּבָא מִנוֹבְהַרְדּוּק וְצ"ל לְאוֹתוֹ אָדָם הַנוֹסֵעַ בְּרַפְכָּת וּבְחֶסֶר סְבָלוֹתוֹ דוֹחֵף הוּא אֶת כֹּתֵל הַקְּרוֹן בְּכָל כַּחוֹ, מִתוֹף שֶׁמְדַמָּה כִּי בְּמַעֲשֵׂהוּ יִזְרוּ וַיִּמְרִיץ אֶת נְסִיעַת הַרַפְכָּת... הִלֵּא לְשׁוֹטָה יַחֲשֵׁב. בְּדִיוֹק כֶּךָ נוֹהֵג הַמְּתַאֲמֵץ הַתְּאֲמָצוֹת יִתְרָה לְפְרִנְסָתוֹ, מַה יוֹעִיל בְּזֶה, הִלֵּא מְזוֹנוֹתָיו כְּבָר קָצוּבִים לוֹ מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְלֹא יִגִּיעוּהוּ יוֹתֵר אֵף אִם יִהְפֵּף בְּהַשְּׁתַּדְּלוֹתוֹ כָּל יְרַכְתִּי עוֹלָם.

וּבְכָר מִפְּרָסֶם הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁפַּעַם אַחַת הוֹדִיעוּ עוֹ לְמֶרֶן ה' חֲפִיץ חַיִּים' עַל יְהוּדִי שֶׁהִחְלִיט לְפַתַּח אֶת בֵּית הַמְּרוּזָח שְׁבֵבֵעֵלוֹתוֹ בְּעִצּוֹמוֹ שֶׁל יוֹם הַשְּׁבֵט, קָרְאוּ ה' חֲפִיץ חַיִּים' אֵלָיו וְאָמַר לוֹ:

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאַרְץ הַהֵיבָה וַיִּמְצָא בַשָּׁנָה הַהִיא מֵאָה שְׁעָרִים."

אָמְנָם כָּל אָדָם מִשְׁתַּדֵּל לְפִי דְרָגָתוֹ, מִי שֶׁבִטְחוֹנוֹ מוֹעֵט - הַשְׁתַּדְּלוֹתוֹ מְרֻבָּה, וּמִי שֶׁבִטְחוֹנוֹ מְרֻבָּה - הַשְׁתַּדְּלוֹתוֹ מוֹעֵטָה. וַיֵּשׁ אִף אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂה, שְׂוִיָּצָאִים יְדֵי חוֹבַת 'הַשְׁתַּדְּלוֹת' בְּתַפְלָה, דֵּי לוֹ שְׂבוּכָה אֶל ה' וּבָזָה מְקִיָּם חוֹבַת הַשְׁתַּדְּלוֹתוֹ לְמִזּוֹנוֹת. עַל כָּל פְּנִיָּם, כָּל אָדָם צָרִיף לְמַמַּשׁ אֶת חוֹבַת הַשְׁתַּדְּלוֹתוֹ, כְּדֵי לְזַכּוֹת בְּסִפּוּק מִזּוֹנוֹ וּצְרִיכֵי הַקְּצוּבִים לוֹ מֵאֵת ה'.

וּבָזָה בְּאֵר הַחֶפְצֵי חַיִּים' (מַעֲשֵׂי לַמֶּלֶךְ פִּרְשָׁה בְּשִׁלַּח) אֶת מֵאֲמַר חַז"ל (פְּסִיחִים קִיח, א): "קָשִׁין מִזּוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יָם סוּף", וְהַדְּבָרִים צְרִיכִים בְּאוֹר; כְּלוּם קָשָׁה לְפָנֵי הַקְּב"ה לְקָרַע אֶת הַיָּם? וְהֵלֵא בְּמֵאֲמַר אֶחָד יְכוּל לְבְרֹא כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְכֵן הַדִּין בְּמִזּוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם, הֵיפֵלֵא מֵה' דְּבָר?

אֵלֶּא מִזּוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם וּקְרִיעַת יָם סוּף שְׁוִיָּם זֶה לְזֶה - מִצַּד חוֹבַת 'הַשְׁתַּדְּלוֹת'. בְּקָרִיעַת יָם סוּף, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשָּׁה 'דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ, דְּהִינּוּ רַק אִם יִשְׂרָאֵל יִרְדּוּ עַד מִתְּנִיחֵם לַיָּם וַיַּעֲשׂוּ מַה שֶׁאִפְשָׁר לַעֲשׂוֹת בְּדֶרֶךְ הַטְּבַע, אוֹ אִזּוֹ יִזְכּוּ לְגַס וַיִּבְקַע הַיָּם לְפָנֵיהֶם, הוּא הַדִּין בְּיַחַס לְמִזּוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם, חוֹבָה עָלָיו לְהַשְׁתַּדֵּל בְּעִנְיַי פְּרִנְסָתוֹ עַד מְקוֹם שֶׁיִּדּוּ מַגְעַת, וּמִכַּאֲן וְאֵילֶף תְּשַׁרְהַ עָלָיו בְּרַפְתָּ ה'. וּבְכַאֲפֵן זֶה שְׁוִיָּם הֵם מִזּוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם וּקְרִיעַת יָם סוּף; קָשִׁים הֵם בְּתַחֲלָתָם, הוֹאִיל וְאִין אָדָם יוֹדֵעַ כִּיצַד תְּתַגַּלְגַּל לוֹ פְּרִנְסָתוֹ, אִף לְאַחַר שֶׁתְּחִיל - בְּרַפְתָּ ה' בּוֹא תְּבוֹא.

וְכֵן מְגִדִיר רַבְּנֵי הַמַּאֲרִי אֶת דְּרָכֵי בְּחַיִּים שֶׁל הִירָא אֶת דְּבַר ה' (תְּהִלִּים קַט): "הַשְׁתַּדְּלוֹת בְּלֹא עֶזֶר אֱלֹהֵי - הַבֵּל וְרִיק! מַעֲתָה הִירָא אֶת דְּבַר ה' מְשִׁים כָּל בִּטְחוֹנוֹ בְּאֵל יִתְבָּרֵךְ, וְאִינוּ הוֹמָה וּמִשְׁתַּדֵּל בְּמוֹתְרוֹת, אֲבָל מִשְׁתַּדֵּל לְבַקֵּשׁ טְרַפּוֹ בִּיגִיעַת כְּפִיו מִעַט מִעַט, וְנוֹתֵן

כְּעֵבוֹר כְּמָה חֲדָשִׁים פְּרָצָה הַמְּלַחְמָה, וּגְרָשׁוּ כָּל הַתּוֹשְׁבִים הַיְּהוּדִים מִהָעִיר הַהִיא, גַּם הַסּוֹחֵר הַמְּצַלִּיחַ הָיָה מְכָרַח לְגִלוֹת לְרוֹסְיָה שֶׁם סָבַל הַרְבֵּה צָרוֹת וְעַסְקִיו נְהָרְסוּ, וּמְרַב הַצָּרוֹת וְהַתְּלָאוֹת מִתּוֹ עָלָיו אֲשֶׁתּוֹ וּבְנָיו רַחֲמָנָא לְיַצְלֵן וַיְהִי לְאִמְלָל וְאוֹבֵד. וְהַשְׁנִי שְׁקָנָא בּוֹ וְנִשְׁאָר בְּטִלְזָה שְׁלֹא בְּרַצוֹנוֹ - נְהָפֵף עָלָיו הַגְּלָגַל וְעַסְקִיו גְּדִלוֹ.

הָרִי לָךְ שְׁלֹא מִצַּד חֲרִיצוֹתוֹ יַצְלִיחַ הָאָדָם, אֵלֶּא עַל פִּי מַה שֶׁנִּגְזַר עָלָיו מִלְּמַעְלָה."

גְּדֵר חוֹבַת הַשְׁתַּדְּלוֹת לְצִרְף פְּרִנְסָה

אוּלָּם זֹאת גַּם לְמַדְנֵי מִפְּרִשְׁת הַמֶּן, שֶׁהִתְהַיְתָה חוֹבָה עַל הָעַם לְצִאֵת לְלִקְטָה, דְּהִינּוּ 'חוֹבַת הַשְׁתַּדְּלוֹת', אֵלֶּא שֶׁהִיוּ אֵלֶּוּ שֶׁהָיָה טְרַחַם מוֹעֵט, וְהִיוּ אֵלֶּוּ שֶׁהָיָה טְרַחַם מְרֻבָּה, וּכְפִי שֶׁאָמְרוּ בְּגִמְרָא (יוֹמָא עַה, א): "צְדִיקִים יִרְדּוּ עַל פְּתַח בְּתִיָּהֶם, בִּינּוֹנִיָּם - יִצְאוּ וְלִקְטוּ, וְשַׁעֲרֵי שְׁטוֹ וְלִקְטוּ". וְעוֹד שֶׁכְּאֲמֹר - לֹא הַשְׁתַּדְּלוֹת הִיא שֶׁהַשְׁפִּיעָה עַל הַתּוֹצְאָה הַסּוֹפִית, כִּי בְּסוּפּוֹ שֶׁל דְּבַר הַמְּרֻבָּה וְהַמְּמַעֵיט בָּאוּ לְיַדֵּי תּוֹצְאָה אַחַת, אֵלֶּא רַק הַצְּרֻכָה לְשֵׁם קִיּוֹם חוֹבָה בְּעֵלְמָא.

וְכֵן הֵם גַּם כֵּן פְּנֵי הַדְּבָרִים בְּהִנְהַגַּת הָאָדָם בְּחַיֵּי הַיּוֹם יוֹם: רַבּוּי הַשְׁתַּדְּלוֹת אִינוּ מוֹסִיף, אוּלָּם עֵצָם חוֹבַת הַשְׁתַּדְּלוֹת מְטַלֵּת עָלָיו לְקִיָּמָה. וּכְבָר אָמְרוּ חַז"ל (סְפָרֵי דְּבָרִים פְּסָקָא קַכג): "וּבִרְכָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ", יְכוּל עוֹמֵד וּבְטִל? תְּלַמּוּד לֹאמַר 'בְּכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה'. וְכֵן בְּמִדְרָשׁ תְּנַחֲוּמָא (וַיִּצָא יג): "שְׁלֹא יֵאמַר אָדָם אֲכַל וְאֲשַׁתָּה וְאָרְאָה בְּטוֹב וְלֹא אֲטָרִיחַ עֵצְמִי וּמִן הַשָּׁמַיִם יִרְחַמוּ, לְכֵן נֵאמַר 'מַעֲשֵׂה יְדֵי בְּרַכְתָּ' - צָרִיף לְאָדָם לְעַמֵּל וְלַעֲשׂוֹת בְּשִׁתֵּי יְדָיו וְהַקְּב"ה שׁוֹלֵחַ אֶת בְּרַכְתּוֹ". וּבְתוֹסְפָתָא (בְּרֻכּוֹת ו, ח): "רַבִּי הוֹסֵתָאֵי בַר יֵנְאִי אָמַר מִשֵּׁם ר' מַאֲרִ: הָרִי הוּא אוֹמַר בְּיִצְחָק 'וּבִרְכְּתֶיךָ', דְּרַשׁ יִצְחָק וְאָמַר; הוֹאִיל וְאִין הַבְּרַכָּה שׁוֹרְהָ אֵלֶּא עַל מַעֲשֵׂה יְדֵי - עֵמֵד וְזָרַע, שֶׁנִּנְאָמַר

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

ובְּגִמְרָא (ברכות לה, ב): אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, בְּזִמְנָא שִׁישְׁרָאֵל עוֹשִׁין רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם - מְלֹאכְתָן נַעֲשִׂית עַל יְדֵי אַחֲרִים, שְׁנֹאֲמַר: 'וְעַמְדוּ זָרִים וְרַעוּ צֹאנְכֶם'. וּבְזִמְנָא שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל עוֹשִׁין רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם - מְלֹאכְתָן נַעֲשִׂית עַל יְדֵי עֲצָמָן, שְׁנֹאֲמַר: 'וְאִסְפַּתְּ דַּגְנֶךָ'.

והקשו תוספות (שם ד"ה כאן), הלא 'ואספת דגנך' - נכתב בפרשה השנייה של קריאת שמע, המתחלת ב"והיה אם שמע תשמעו אל מצותי... לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם", ואיך שיהי לומר שמדבר באין עושים רצונו של מקום? ותוצו "דמיירי ודאי שעושים רצונו אבל אין עושים רצונו כל כך דאינם צדיקים גמורים". וצריך באור, באשר עם ישראל עובדים את ה' בכל לבבם ובכל נפשם למה לא יקראו 'צדיקים גמורים'?

ובאר המהרש"א: בפרשה הראשונה של קריאת שמע נאמר 'ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך', ודרשו ת"ל (רש"י דברים ו, ה) 'בכל ממונך' - זהו מי שמשליך את תאוות הממון מנגד למען עבודת ה', ובוחר להיות בגדר של 'תורתו אמנותו', זוכה שמלאכתו נעשית על ידי אחרים. אולם בפרשה השנייה נאמר 'בכל לבבכם ובכל נפשכם' ולא נאמר 'בכל מאדכם', כי מדבר במי שהוא לומד תורה ומקיים מצוות כדבעי, אבל עדין אינו יכול לוותר על מנעמי העולם הזה, ולכן אינו זוכה לברכה מיחדת שמלאכתו נעשית על ידי אחרים, אלא הוא עצמו צריך לעבד לפרנסתו.

לומדים אנו מכך, כי יש בידי האדם לבחור בהנהגה של 'תורתו אמנותו', ואזי אינו צריך לדאג למחיתו מפני שמלאכתו תעשה על ידי אחרים. ומאידך, אם אינו בדרגה שכזו, אלא מחפש תחבולות להוסיף על הכנסותיו ונותן עיניו בקמון, הרי צריך לעשות השתדלות ולעמל כדי להשיג פרנסתו.

בהקשר זה מספרים חסידים: חסיד אחד הגיע לרבי מקוצק, והתלונן בפניו שכל כך

עתיו ורגעיו בעבודת האל, הבטיחו שהאל יגאלהו בעולם הזה במשפחת שבהצלחותיו, והיא אשה משפלת ובנים הגונים עד שיעמד בביתו ובהארכת חייו, עד שיראה בנים לבניו.

לומדי התורה - הנהגתם כ'אוכלי המן'.

כתב הרמב"ם (שמיטה ויובל יג, יג): "כל איש ואיש מכל באי העולם, אשר נדכה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמד לפני ה' לשרתו ולעבדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו האלהים, ופרק מעל צוארו על החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם - הרי זה נתקדש קדש קדשים, ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים".

לומדי התורה זוכים להנהגה מיחדת מאת ה', הוא הדואג להם זן ומפרנס ומכלכל אותם, כמאמר רבותינו "לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן (= שאין להם דאגות הפרנסה)", אדם עם טרדות פרנסה אינו יכול להיות שקוע בתורה, לכן מפנה ה' יתברך את לומד התורה מכל טרדות העולם הזה. אומר רבי יעקב נימן זצ"ל: משל לילד שהלך ללמד בתלמוד תורה, ושכח לקחת עמו את ארוחתו, היעלה על הדעת שאביו ישאירו ללא אכל? כך מי שתורתו אמנותו דואג הקב"ה להזמין לו אכל כדי צרכו.

ואכן צנצנת המן שמשה בידי ירמיהו הנביא מקל חובלים בבוואו להוכיח את בני עמו על עזבם את התורה מפני חשש חסרון פרנסה, וכפי שכתב רש"י (שמות טז, לב): "בימי ירמיהו, כשהיה ירמיהו מוכיחם, למה אין אתם עוסקים בתורה? והם אומרים: נניח מלאכתנו ונעסק בתורה, מהיכן נתפרנס? הוציא להם צנצנת המן ואמר להם (ירמיהו ב, לא): הדור אתם ראו דבר ה', שמעו לא נאמר אלא ראו, בזה נתפרנסו אבותיכם, הרבה שלוחין יש לו למקום להכין מזון ליראיו" - לומדי תורה זוכים בעולם הזה להנהגת 'אוכלי המן'.

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

"אִישׁ לְפִי אָכְלוּ לֶקְטוֹ", הַבְּרָכָה שׁוֹרָה רַק עַל צֶדֶק מֵאֲכֹלוֹ שֶׁל אָדָם, וְלֹא בִיחָס לְעַסְקֵי מוֹתְרוֹת.

שֵׁלָא לְלוֹוֹת כְּסָף מִשׁוּם אָדָם!

מוֹסִיף הַגֵּר "שׁ וּלְבָה וְאוֹמֵר: "הַלוֹוָה כְּסָף שֵׁלָא לְצַרְךָ פְּקוּחַ נֶפֶשׁ, וְיִוָּדַע מֵרֹאשׁ שִׁיִּצְטָרְךָ לְעֵסֶק בְּגִלְגוּל הַלְוָאוֹת' כִּי אֵין לוֹ מָה לְשַׁלֵּם, עַל מָה הוּא בּוֹטֵחַ? בּוֹדָאֵי אֵין כָּאֵן אֵלָא בְּטַחוּן שֶׁל הֶבֶל! וְתַלְמִיד חֲכָם שִׁתּוֹרְתוֹ אֲמַנּוֹתוֹ' הוּא לֹא יִהְיֶה!". וְאָף עַל זֹאת הַזְהִיר ה' חֲזוֹן אִישׁ' בְּהִנְהָגוֹת לְבָן תּוֹרָה (אֲגוּרוֹת חֲזוֹן אִישׁ ס"ו כ'): "לְהִזְהֵר מֵאֲד לֹא לְלוֹוֹת כְּסָף מִשׁוּם אָדָם".

וְכַתֵּב בְּסִפְר 'לְשִׁכְנוֹ תְּדַרְשׁוּ' (עַמ' רַכּו): "לֹא אֲמַנַּע טוֹב מִבְּעָלְיוֹ, מִלְּהַעֲתִיק כָּאֵן מָה שֶׁאֲמַר הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק רַבִּי יְחִזְקִאל פְּרָצוּבִיץ זצ"ל: הַגְּמָרָא בְּשֵׁבֶת (כג, ב) דְּנָה בִיחָס לְאָדָם שִׁישׁ לוֹ מְעוֹת מְצַמְצָמוֹת, וְיֵישׁ בְּיָדוֹ לְקַנּוֹת רַק גֵּר אֶחָד - אוֹ גֵּר שֵׁבֶת אוֹ גֵּר חֲנֻפָה, הַדִּין הוּא שֶׁגֵּר שֵׁבֶת עֲדִיף מִשׁוּם שְׁלוֹם בֵּית. וְכֵן גֵּר שֵׁבֶת וְיֵין לְקַדּוֹשׁ - גַּם כֵּן גֵּר שֵׁבֶת עֲדִיף מִשׁוּם שְׁלוֹם בֵּיתוֹ, עַיִן שָׁם עוֹד כְּמָה צִיּוּרִים.

רוֹאִים אָנוּ שֶׁבְּזִמְנֵי חַז"ל, הָיָה מְנַהֵג הָאָדָם לְכַלְכֵּל אֶת צַעֲדוֹ רַק כְּפִי הַמְּעוֹת שִׁישׁ בְּיָדוֹ, וְלֹא הָיָה הוֹלֵךְ לְלוֹוֹת מְעוֹת בְּשִׁבִיל לְקַנּוֹת גֵּר נוֹסֵף לְהַדְלִיק גֵּר חֲנֻפָה, אֵלָא בְּמְעוֹת שִׁישׁ בְּיָדוֹ - הֵרִי הוּא קוֹנֵה גֵּר לְמַצְוָה, וְזֶה שִׁישׁ בְּיָדוֹ מְעוֹת רַק כְּדִי גֵּר אֶחָד - אֵינוֹ קוֹנֵה אֵלָא גֵּר אֶחָד לְהַדְלִיק גֵּר שֵׁבֶת בְּלִבָּהּ.

וְסִפְר זְקֵן מֵהַדוֹר הַקּוֹדֵם, שֶׁבְּחוּץ לְאַרְץ הָיָה מְחִיר תְּפוּחֵי אֲדָמָה מְאֹד בְּזוּל, וּבְכָל זֹאת הִרְבָּה בְּתִים לֹא הָיוּ קוֹנִים מִצָּרְךָ זֶה, מִפְּנֵי שֵׁלָא הָיָה לָהֶם מְעוֹת אֲפִילוֹ לְתַפּוּחֵי אֲדָמָה, וּמְעוֹלָם לֹא עָלָה עַל דַּעְתָּם לְלוֹוֹת לְצַרְךָ כָּךְ, וְקִיְמוּ בְּעַצְמָם אֶת מֵאֲמַר הַפְּסוּק "טוֹב פֶּת חֲרֻבָה וְשִׁלּוּהָ כֶּה מִבֵּית מְלֹא זְבָחֵי רִיב". בְּנֵי הַדוֹר הַקּוֹדֵם, הִבִּינוּ בְּצַנִּיעוֹת נֶפֶשׁ, כִּי טוֹב לָהֶם לְאָכֵל פֶּת חֲרֻבָה בְּשִׁלּוֹת נֶפֶשׁ, מֵאֲשֶׁר

מִחוּ קוֹדֵם לְהַשִּׁיג פְּרִנְסָה, בְּכָל עֵסֶק מְזַדְמָן הוּא שׁוֹלַח יָדוֹ, אוֹלָם לְמַרְבֵּה הַצַּעַר אֵין לוֹ הַצְּלָחָה יְתָרָה. עָנָהוּ הַרְבִּי: יוֹדַע אֶתָּה מָה פְּרוּשׁוֹ שֶׁל מֵאֲמַר חֲכָמִים "לֹא לְחַכְמִים לְחָם" - שֶׁאֵל הַרְבִּי, וּמִיָּד עָנָה: אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: "אִם 'חֲכָם' אֶתָּה בְּעֵינֶיךָ - צֵא וְחַפֵּשׁ מְזוֹנוֹתֶיךָ בְּעַצְמְךָ...".

'שְׁנִית מִצְבָּךְ מֵהִנְהָגָה לְהִנְהָגָה...'

וּמִסְפָּר עַל אַבְרָהָם כּוֹלֵל אֶחָד, שֶׁבִּקֵּשׁ לְהַגְדִּיל אֶת הַכְּנָסָתוֹ, הוּא הַחֲלִיט לְעַבֵּד בְּשַׁעוֹת הַלֵּילָה בְּעַבְדוּתָהּ שֶׁתְּכַנִּיס לוֹ שְׂכָר נֶאֱמָר, כְּאֲשֶׁר בְּמִשְׁפָּח הַיּוֹם יִמְשִׁיךְ אֶת חֶק לְמוֹדֵיו בְּכּוֹלֵל הָאֲבָרְכִים. אוֹלָם לְהַפְתָּעוֹתוֹ - אֲמַנָּם הַכְּנָסוֹתֵיו גְּדֹלוֹ, אֲבָל בְּסוֹפוֹ שֶׁל דְּבָר לֹא הָיָה מְצָלִיחַ לְגַמֵּר אֶת הַחֲדָשׁ, בְּשׁוֹנָה מִלְּפָנֵי שֶׁהִתְחִיל לְעַבֵּד, אִזּוֹ הָיָה לוֹ תְּמִיד דֵּי סְפוּקוֹ.

פְּנֵה אֶל הַרְבֵּ שֶׁ זצ"ל וְשֶׁאֵלּוֹ לְפָשֵׁר דְּבָר, עָנָה לוֹ הַרְבֵּ שֶׁף: "בְּרוּר הַדְּבָר! הֵרִי שְׁנִית מִצְבָּךְ מֵהִנְהָגָה לְהִנְהָגָה, אַבְרָהָם הִמְתַּמְסַר לְלַמּוּד וְתוֹרָתוֹ אֲמַנּוֹתוֹ - יֵשׁ לוֹ הִנְהָגָה מִיְחַדָּת, לוֹמְדֵי תוֹרָה מִתְּפָרְנְסִים בְּבִרְכַת שְׁמַיִם מִצְנַנְנֵת הַמֶּן, וְאִזּוֹ שׁוֹרָה הַבְּרָכָה אֵף עַל מְלֻגָה מְצַמְצָמָת, אֵף כְּאֲשֶׁר שְׁנִית אֶת מִצְבָּךְ לְמִצְבָּ שֶׁל 'הַשְּׁתַדְּלוֹת לְפְרִנְסָה' - הֵרִי אָדָם הַיָּגַע לְפְרִנְסָתוֹ, לֹא תְּמִיד מְסַפִּיקוֹת לוֹ שְׁעֵתִים שֶׁל עַבְדוּתָהּ בְּלִילָה, פְּעַמִּים שֶׁצָּרִיךְ לְעַמֵּל יוֹתֵר כְּדִי שֶׁתְּסַפִּיק לוֹ מִשְׁכָּרְתוֹ".

בְּרַכַת 'אוֹכְלֵי הַמֶּן' - אֵינָה חֲלָה עַל מוֹתְרוֹת

הַגֵּר "שׁ וּלְבָה זצ"ל הָיָה מוֹרָה לְמַעֲשֵׂה: הַרוֹצֵה לְהַקְדִּישׁ חֲזֵיוֹ לְתוֹרָה וְלִבְטַח בַּה' יִתְבָּרַךְ שִׁיִּמְצִיא לוֹ פְּרִנְסָתוֹ, חֲזֵיב לְהִיֹּת נָקִי לְגַמְרֵי מְעַנֵּי מְמוֹנוֹת. הַמִּזְסָד אֶת בֵּיתוֹ עַל רְהוּט מְפָאָר וְשָׂאָר מוֹתְרוֹת - אֵינוֹ זְכָאֵי לְהִנְהָגָה שֶׁל 'תּוֹרָתוֹ אֲמַנּוֹתוֹ', אָדָם כְּזֶה מוֹטֵב לוֹ שִׁיִּצָּא לְחַפֵּשׁ לוֹ פְּרִנְסָה, שֶׁהֵלֵא לוֹמְדֵי תוֹרָה נִמְשְׁלוּ לְ'אוֹכְלֵי הַמֶּן', וּבְכַרְכַת הַמֶּן נֵאֱמַר (שְׁמוֹת טו, יח)

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

הַקֶּטֶן נִטַל דָּף שֵׁישׁ בּוֹ צוּרַת הָאוֹתִיּוֹת, לְאֵט לְאֵט נִרְדְּמוּ כָּלֶם עַל סִפְרֵיהֶם, וְהֶאֱבְרָךְ יֵשֵׁב לְבָדוֹ עִם גְּמְרָא גְדוּלָה וְהַחֲלֵל לְלַמֵּד בְּהַתְלַהְבוֹת עַד שֶׁעַת חֲצוֹת, אָז הִתְיַשֵּׁב עַל הַרְצָפָה לְאֲמִירַת 'תִּקְוֵן חֲצוֹת', בְּעוּדוֹ מְזִיל דְּמַעוֹת עַל צַעַר גְּלוֹת הַשְּׂכִינָה...

הַגְּבִיר הִתְרַגַּשׁ מְאֹד, וְאָמַר לְעַצְמוֹ: "צִדֵּק רַבִּי שְׂמוּאֵל, מִבֵּין אֲנִי עֵתָה אֶת עֶרְכּוֹ שֶׁל הָאֲבִירָךְ, חָשׁוּב הוּא מִמְּנֵי פִי כַּמָּה וְכַמָּה". שָׁב הַגְּבִיר לְבֵית רַבִּי שְׂמוּאֵל וּבִקֵּשׁ לְפָיְסוֹ, אָמַר: "מוֹכֵן אֲנִי לְתַת לְאֲבִירָךְ זֶה פְּרִנְסָה בְּשִׁפְעָה לְכָל יְמֵיו", שָׁלַח רַבִּי שְׂמוּאֵל וּמִיד קָרָא לְאֲבִירָךְ, אוֹלָם לְתַדְהֵמַת הַגְּבִיר, סָרַב הָאֲבִירָךְ וְאָמַר: "בְּרוּךְ ה' לֹא חָסַר לִי כְּלוּם, יֵשׁ לִי בֵּית, יֵשׁ לִי לֶחֶם וְשֶׁמֶן, וַיֵּמָּה לִי לְצַרָה הַזֹּאת שֶׁל עֲשִׂירוֹת אֲשֶׁר תִּמְנַע מִמֶּנִּי מִלְעַבְדֵי אֶת ה' מִתּוֹךְ דְּעָה צְלוּלָה..."

טוֹב פֶּת חֲרָבָה וְשִׁלּוּהַ בָּהּ

שְׁנַיִם מִסְפָּר אַחַר שֶׁעָלָה רַבִּי סְלֵמָן מוֹצְפֵי צ"ל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בָּאוּ בְּנוֹ וְחִתְנֵהוּ שֶׁל הַגְּבִיר מְנַחֵם דְּנִיָּאל לְבִקְרוֹ בִּירוּשָׁלַיִם, וַיְמָה רַבָּה הַשְׁתוּמְמוּתָם בְּרֹאוֹתָם אֶת הַדִּירָה בַּת חֲדָר אֶחָד שֶׁשְׁמָשָׁה לְמַגוּרֵי הַמְּשַׁפְּחָה. בְּשֶׁל הַצְּפִיפוֹת קָבְלָה הַרְבֵּינִית אֶת הָאוֹרְחִים בְּחֶצֶר הַבַּיִת, שֶׁם הִמְתִּינוּ לְרַבְּנוּ עַד הָעֶרֶב. בְּהִגִּיעַ רַבְּנוּ פָּנָה אֲלֵיהֶם בְּאָמְרוֹ: "הִגִּידוּ לִי אֶת הָאֲמֵת, הִיכֵן טוֹב יוֹתֵר? הַשִּׁלּוּהַ וְהָאוֹרֵי הַצַּח בְּחֲדָר הַקֶּטֶן הַזֶּה, אוֹ הַמְּלַת הַעֲסָקִים בְּדִירַת הַפָּאָר שֶׁל אַבְיָכֶם הַגְּבִיר רַבִּי מְנַחֵם?" הַשִּׁבּוּהוּ: "הָאֲמֵת שֶׁהִנְנוּ מְקַנְאִים בָּךְ, כִּי אֵין כְּשִׁלּוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל".

בְּסִיּוּם בַּקּוּרָם, הִגִּישׁוּ לוֹ תְּשׁוּבָה בְּסוֹף אֲלָפִים דִּינָר, כְּהוֹקְרָה עַל שְׁרוּתָיו הַטוֹבִים בְּבֵית אַבְיָהֶם הַגְּבִיר. רַבְּנוּ סָרַב וְאָמַר: "חֲלִילָה לִי לְהֵנּוֹת שְׂלֵא מִיְגִיעַ כְּפִי", מִשְׁהַפְּצִירוֹ בּוֹ, אָמַר לָהֶם בְּחִיוּף: "כַּמָּה זְמַן אוֹכֵל לְחֵיּוֹת בְּאֲלָפִים הַדִּינָר הַלָּלוּ? לְעֶרְךָ שְׁנַתִּים יָמִים, וְהֵלֵא בְּסִיּוּם זְמַן זֶה יִתְמוּ הַמַּעוֹת וְלֹא יִשְׁאָר

שְׁהִיָּה בֵּיתָם מְלֵא וְגִדּוּשׁ מְכַל טוֹב הָאֶרֶץ, אֲבָל הוּא מְלֵא זְבָחֵי רֵיב' מִחֲמַת לַחֲץ הַחֹבוֹת, וְנִמְצְאוּ מִפְּרָעִים וּמִטְרָדִים מְעַבֹּדֵת ה'.

"מַה לִּי וְלְצַרָה הַזֹּאת?"

צִדִּיקֵי הַדּוֹרוֹת בְּזוּ לְעֲשִׂירוֹת וּלְחֵי הַפָּאָר, וְהָיוּ תְּמִיד נוֹשְׂאִים עֵינֵיהֶם לְמָרוֹם וְאוֹמְרִים: "אֵתָה הוּא ה' אֱלֹקֵי, הִטְרִיפְנִי לְחֶם חֶקִי, וְתֵן לִי לֶחֶם לְאֹכַל וּבִגְדֵי לְלַבֵּשׁ..." (מִתּוֹךְ תְּפִילַת מַהֲרָ"שׁ אֶלְקָבֶץ עַל הַמְּזוֹנוֹת), יוֹתֵר מְכַף - אֵין אֲנִי צָרִיךְ.

מִסְפָּר שְׁפַעַם הִגִּיעַ לְבִקּוּר בִּירוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ, גְּבִיר אֶחָד שֶׁהָיָה תוֹמֵךְ יְדוּעַ בְּמוֹסְדוֹת הַתּוֹרָה וְהַחֲסָד שֶׁל הָעִיר. גְּבִיאֵי הַמוֹסְדוֹת לוֹוֵהוּ בְּבִקּוּרוֹ, וְהִבִּיאוּהוּ לְבֵית רַבָּה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם רַבִּי שְׂמוּאֵל סְלֵנֵט זצ"ל, הָרַב קָבַל אֶת הָעֲשִׂיר בְּסִבָּר פָּנִים יְפוֹת וְשׁוֹחַח עִמּוֹ בְּלִבְבֵיּוֹת.

תּוֹךְ כְּדֵי שִׁיחָה, נִכְנַס אֲבִירָךְ צְנוּעַ וּבָא לְשֵׂאל אֶת רַבִּי שְׂמוּאֵל סְלֵנֵט שְׂאֵלָה בְּהִלָּכָה. מִיד הִפְסִיק רַבִּי שְׂמוּאֵל לְדַבֵּר עִם הָאוֹרֵחַ הַנְּדִיב, וַיֵּשֵׁב לְשׁוֹחַח בְּאַרְפֶּה עִם הָאֲבִירָךְ הַצְּנוּעַ. הַגְּבִיר נִפְגַּע מְאֹד מִיַּחְסוֹ שֶׁל רַבִּי שְׂמוּאֵל וְעוֹב אֶת הַבַּיִת כְּכַעַס גְּדוֹל. הַגְּבִיאִים נִסּוּ לְהִרְגִיעוֹ, אָךְ לֹא הוֹעִיל.

הַחֲלִיטוֹ בִּינֵיהֶם הַגְּבִיאִים לְהִרְאוֹת לְגְבִיר כַּמָּה צְנוּעִים וּמְלֵאֵי טֵהַר חֵי הָאֲבִירָךְ הַצְּנוּעַ, וְאָמְרוּ לוֹ "אַחֲרֵי שֶׁתְּרָאָה מִי הוּא הָאֲבִירָךְ - אוֹלֵי תִשְׁנֶה אֶת דַּעְתְּךָ". לַעֲת עָרַב הִגִּיעוּ לְחִלּוֹן בֵּית הָאֲבִירָךְ שֶׁהָיָה גָר בְּמִרְתֵּף שְׁחָצִיו בְּנוֹי מִתַּחַת לְאֲדָמָה, וַרְאוּ אִיךָ יוֹשֵׁב הָאֲבִירָךְ עִם שְׂבַעַת בְּנָיו סָבִיב הַשִּׁלְחָן, וְאוֹכְלִים לֶחֶם עִם קֶצֶת שֶׁמֶן, שׁוֹתִים מְעַט חֵלֶב, כְּשֶׁלְכָל אֶחָד כְּמוֹת שְׂאֲפִילוֹ לֹא הִגִּיעָה לְכַדֵי כוֹס.

בְּגִמְרָה הָאֲכָל נִטְלוּ סְדוּרִים וּבְרָכוּ בְּרַפְתַּת הַמְּזוֹן בְּקוֹל וְשִׁירָה וְרָנָה כָּלֶם כְּאֶחָד. וְלֹאֲחַר בְּרַפְתַּת הַמְּזוֹן הַחֲלוּ בְּלִמּוּד תּוֹרָה מִתּוֹךְ מֵאֵין כְּמוֹתוֹ, זֶה גְּמְרָא, זֶה חֲמֵשׁ וְזֶה מִשְׁנֵיּוֹת, הַלֵּל

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

סְתִימַת הַגּוֹלָל אָמַר לִי: "פְּעָמִים רַבּוֹת נִסּוּ לְהַשְׁפִּיעַ עָלַי שְׂאֵעֵתִיק דִּירְתִי לְמָקוֹם מְרוּחַ יוֹתֵר וְסוֹכְתִי. צֵא וּרְאֵה לְאַחַר אַרְיִכוֹת יָמַי וְשָׁנִים, מוֹבֵל הָאָדָם מְדִירְתוֹ לְכָאן, אֲצָלִי לֹא יִקְשֶׁה הַמַּעֲבָר, כִּי מִחֲדָרֵי לְכָאן אֵין הַנְּגוּד חֲרִיף... אוֹלָם אָדָם שֶׁהֲרַגֵּל לְחַיּוֹת מִתּוֹךְ רְוּחָהּ וּבְדִירָה מְפֹאֶרֶת, מַה יִּקְשֶׁה לוֹ בְּאַחֲרִית יָמָיו לְהַעֲתִיק מְקוֹמוֹ לְאַרְבַּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע..." (מתוך 'איש צדיק היה')

"גול על ה'" - מִדַּת הַבְּטָחוֹן הַלֵּכָה לְמַעֲשֶׂה

לְאַחַר שֶׁהֲרַחֲבֵנוּ בִּיסוּדוֹת הָאֲמוּנָה וְהַבְּטָחוֹן, מִתּוֹךְ מֵאֲמָרֵי חֲזו"ל, דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ צִדִּיקֵי הַדּוֹרוֹת וְהַנְּהַגְתָּם הַקְּדוּשָׁה, רְאוּי לְגַעַת בְּעֵנֵינֵים אֵלוֹ בְּאֶפְן שֶׁל 'הַלֵּכָה לְמַעֲשֶׂה', לְמַעַן כָּל אֶחָד יֵדַע בְּבִרוּר פִּיצוֹד יִנְהַג לְמַעֲשֶׂה בְּחַיֵּי הַיּוֹם יוֹם:

בְּעֵנֵינֵי אֶפְן מִדַּת הַבְּטָחוֹן נִחְלָקוּ רַבּוֹתֵינוּ: רַבֵּי יִשְׂרָאֵל סִלְנֵטֵר בְּסִפְרוֹ 'אֶבֶן יִשְׂרָאֵל' (שַׁעַר הַבְּטָחוֹן פ"ג הַקְּדָמָה שְׁלִישִׁית) מְבִיא דְעַת בְּעַל 'חֻבוֹת הַלְּבָבוֹת', שֶׁעַל הַבְּטָחוֹן לְהִיּוֹת מְלִוָּה בְּהַשְׁתַּדְּלוֹת, וְאֵף כִּי אֵין מַעֲצוֹר בְּיַד הַקָּב"ה לְהוֹשִׁיעַ אֵף בְּלֹא הַשְׁתַּדְּלוֹת - מִכָּל מְקוֹם הוּא מְחַיֵּב לַעֲשׂוֹת מַה שֶׁבָּחָהוּ לַעֲשׂוֹת.

וְכֵן דְעַת הַמַּהְר"ל מְפָרָאג (נְתִיבוֹת עוֹלָם נְתִיב הַבְּטָחוֹן פ"א) בְּפִירוּשׁוֹ עַל הַפְּסוּק (מְשִׁלִּי ג, ה) "בְּטַח אֶל ה' בְּכָל לְבָבְךָ וְאֵל בִּינְתָךְ אֵל תִּשְׁעֵן" - "אֵף שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מַעֲשָׂיו בְּחֻקָּהּ וְאֵין סוֹמְכִין עַל הַנֶּס, מִכָּל מְקוֹם אֵל יִשְׁעֵן עַל תְּבוּנָתוֹ בְּלִבְד לֹא מִכָּל מְקוֹם כִּי חֻקָּתוֹ תִּגְרַם לַעֲשׂוֹת מַה שֶׁיִּרְצֶה", מִשְׁמַע שֶׁאֵינוֹ שׁוֹלֵל אֶת הַמַּעֲשֶׂה, אֲלֹא מְבַאֵר שֶׁאֵין לְהַשְׁעֵן עָלָיו לְבַדּוֹ.

אֲמָנָם דְעַת הַרַמְבַּ"ן (וִיקָרָא כו, יא) שֶׁאֵין צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת שׁוּם הַשְׁתַּדְּלוֹת, וְכֵן דְעַת הַגַּר"א בְּפִירוּשׁוֹ לְמִשְׁלֵי (סו) שֶׁיִּשׁ לְבָטַח בַּה' וְזֶה לְבַדּוֹ מוֹעִיל. וּבִסְפָר 'תּוֹרַת חַיִּים' (חֲלֹק מִדּוֹת וְהַנְּהַגוֹת ס"א) הֵבִיא בְּשֵׁם הַגָּאוֹן רַבֵּי יוֹסֵף חַיִּים

בְּדִירָה כְּלוּם, הֲרִינִי כְּאֵלוֹ הַתְּקַבְּלָתִי אוֹתָם לְפָנַי שְׁנַתִּים וְהַיּוֹם הֵם תַּמּוּ...".

"דִּי בְּזִיוָה וְהַדְּרָה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם"

דִּירְתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק הַיְרוּשָׁלַמִי רַבֵּי אַרְיֵה ל״וִין וְצ"ל, הִיָּתָה מְרַכֶּבֶת מְקִיטוֹן צַר וְאַרְף שֶׁהַכִּיל חָדָר אֶחָד בְּלִבָּד, כְּשֶׁמְחַצֶּה מִפְּרִידָה בֵּין שְׁלַחְנוֹ וּמִטָּתוֹ שֶׁהִיָּתָה עֲשׂוּיָה מְחֻלְקֵי אַרְגָּזֵי עֵץ, לְבֵין הַמַּטְבַּח שֶׁהִיָּתָה מְצִיד בְּפִתְלֵיָהּ, עָלֶיהָ הִיָּתָה מְחַמֵּם לְעֲצָמוֹ כּוֹס חֲמִין, וּבְכִסְמוֹךְ פִּיּוֹר וּמְקַלְחָת.

רָצָה אֶחָד מִתְּלַמִּידָיו לְהִתְקִין בְּמַקְלָחַת אֲשֶׁר בְּדִירָה סְבוּנִית שֶׁתְּהֵא קְבוּעָה בְּקִיר, עַל מְנַת שֶׁלֹּא יִתְכּוּפֵף כָּל אֵימַת שֶׁיִּחַפֵּץ לְהָרִים הַסְּבוּן. סָרַב רַבֵּי אַרְיֵה וְאָמַר לוֹ: "לָמָּה לִי מוֹתְרוֹת, וְהָרִי כָּל יָמֵי בְּרַחְתִּי מִן הַלּוֹקְסוֹס". וְהוֹסִיף וְאָמַר: "לֹא בְּנִיתִי לִי בֵּית וְלֹא נִטְעַמְתִּי כֶּרֶם - דִּי בְּזִיוָה וְהַדְּרָה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם".

וּמִסְפָּר עוֹד עַל רַבֵּי אַרְיֵה ל״וִין, שֶׁכַּאֲשֶׁר הִגִּיעַ עֲתוּנָאֵי אֶחָד אֶל דִּירְתוֹ, וְשָׁאֵלוּ בְּתַמְהוֹן: "רַבֵּי אַרְיֵה, יֹאמֵר נָא לִי הֵאֵם טוֹב וְנַח לוֹ כָּאן, כְּלוּם אֵין הַתְּקָרָה הַזֹּאת דּוֹלְפַת בַּחֲרֵף? וְהַמְטָה אֵינָה קִשָּׁה? וְדַלְתוֹת הָאֲרוֹן גַּם כֵּן נִפְתָּחוֹת בְּקִשֵׁי...?".

הַנִּיחַ הָרַב יָדוֹ עַל כַּתְּפוֹ וְאָמַר: "יִשְׁמַע נָא, פַּעַם נְדַבְּרְתִי עִם רַעֲיָתִי עָלֶיהָ הַשְּׁלוֹם כִּי תְּמִיד נִחִיָּה מִמָּה שֶׁיִּשׁ לָנוּ, וְכֹךְ הָנּוּה. וְהַיּוֹם בְּרוּךְ הַשֵּׁם מַה חֶסֶד לִי? הַחֲדָר גְּבוּהָ מִמֵּנִי וְאֵינִי צָרִיךְ לְהַתְּכּוּפֵף בְּשִׁבִיל לְהַכְּנִס. יִשׁ עֲכָשָׁיו לּוֹקְסוֹסִים, וְאֵנִי לָמָּה לִי זֶה? מַדּוּעַ לְרוּץ בְּשִׁבִיל לְהִבִּיא אֵיזָה חֲפֵץ מִחֲדָר שְׁלִישִׁי, אִם הוּא תַּחַת יָדֵי בְּחֲדָר רֵאשׁוֹן. מִיָּם יִשׁ לִי בְּרוּךְ ה' וְגַם חֲשַׁמֵּל. וּבְאַמַּת שֶׁאֵנִי גֵר הַיּוֹם אֵיךְ אוֹמְרִים... מִמָּשׁ כְּמוֹ לוֹרֵד!".

וּסְפָר אֶחָד מִמְּקַרְבָּיו שֶׁל רַבֵּי אַרְיֵה:

נִדְדַמְנָן לִי פַעַם לְעַמֵּד סְמוּךְ לְרַבֵּי אַרְיֵה בְּשַׁעַת הַלְּוִיָּה בְּבֵית הַקְּבָרוֹת בְּסַנְהֶדְרֵיָהּ, לְאַחַר

בְּרֵשִׁית בְּשִׁלַּח

ליום אחר, וכן אין לאדם להשאיר אכל מיום אחד ליום אחר, כדי שיבקש מאת ה' יתברך מזונותיו בכל יום, ותשרה הברכה במזונותיו בכל יום. והמגן אברהם (א"ח קנו סק"ג) הביא דברי הזהר הקדוש הללו, וכן בכף החיים (סק"ז) בשם הרמ"ז והרש"ש. ועיין להגאון רבנו חיים פלאג'י בשו"ת לב חיים (ח"ב סימן קנ) שהביא דברי הזהר הקדוש הנ"ל, ושכן נהג רבנו האר"י שלא לקנות מאכל מהיום למחר.

אולם בזמננו נוהגים בכל המקומות להקל בזה, ומבשלים אכל לכמה ימים על ידי ששומרים אותו בהקפאה כדי שלא יתקלקל או יאבד טעמו, וכן קונים פמות גדולה של דברי מאכל לצורך ימים רבים. ונראה שמכיון ואין עושים פן מחמת חשש שמא לא יהיה להם מה לאכול למחר, אלא כדי שלא יצטרכו לטרוח ולאבד זמן רב כדי לבשל או לקנות אכל בכל יום - אין בזה חשש של חסר בטחון בה' יתברך. וכל שכן תלמיד חכם שחפץ לקנות ולהכין מזונותיו בפעם אחת לצורך כמה ימים כדי שלא יצטרך לבטל מתורתו, ודאי מתר הדבר. ומכל מקום יזהר פל אדם לבקש על מזונותיו מאת ה' יתברך בכל יום ויום (ע"פ הלכה ברורה סי' קנו ס"ג).

בטחון - הכח לעמוד בנסיון

קניית מעלת הבטחון בה', חשובה ונצרכה ביותר שאת - כאשר בא האדם לידי נסיון. פעמים מזדמן לו לאדם שאם יקפיד על ענין או הלכה בהדור, ובפרט תפלה בצבור, יגיע לו מכף מניעת רוח. או שאם יבטל קביעותו לתורה עבור עסק מסוים, ירויח ממון רב. מי שחלש במדת הבטחון, עלול בנקל להתפתות וללכת שבי אחר הבל הממון החולף, אולם הבוטח בה' - סמוך ובטוח פי ודאי ישלים לו ה' את החסרון, ובלבד שלא יקל ראש בתפלה בצבור או בקביעותו לתורה.

זוננפלד וצ"ל, שלמעשה רשאי אדם לסמך על מדת הבטחון ללא השתדלות ולא לדאג כלל, כדעת הרמב"ן והגר"א, אבל אם יש לו אחרים שהוא צריך לפרנסם והם תלויים בו - אינו יכול לסמך על מדת הבטחון, אלא צריך לעשות השתדלות.

והמהרי"ל דיסקין וצ"ל (ספר ליקוט אמרים), לאחר שהציע את שתי הדעות המנגדות, הוא מתנה דרך ממצעת בה ידבק האדם, וזה לשונו: הנה במדת הבטחון יש כמה אפנים: א. הוא הבטחון הגמור - כמו שכתוב (משלי ג, ה): "בטח אל ה' בכל לבך ואל בינתך אל תשען", ופרש הגר"א הפונה על בטחון גמור, שאין לאדם לעשות שום פעולה מצדו כלל וכלל אלא לבטח בה', כאמרם ז"ל (איכ"ר פתיחת ד') על חזקתו המלך שהתפלל לקדוש ברוך הוא 'אני ישן על מטתי ואתה עושה'. ב. בטחון עם מעשה ופעולה, שיש לו בטחון בקדוש ברוך הוא שישלח ברכה והצלחה במעשה ידיו. [כמו שכתוב (דברים טו, יח): "וברכך ה' אלהיך בכל אשר תעשה".]

והנה אחת משלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן היא שני כתובים שנואיים כמו מכחישים זה את זה, ובא הכתוב השלישי ומכריע ביניהם - כן כאן יש עוד כתוב שלישי בתהלים (לו, ה): "גול על ה' דרכך ובטח עליו והוא יעשה", אשר משם נראה שהאדם צריך לעשות איזו פעולה קלה, כמו התנופה הראשונה לאיזה דבר עגל בשרוצים לגלגלו, והוא כבר מתגלגל מאליו, כן צריך האדם להתחיל באיזה פעולה קלה, ובטח בה' שהוא יגמר אתריו לטובה בכל הדרוש לו, ובמדת בטחון זו צריך האדם לבחור כי זוהי דרך ממצעת".

חמרת הזהר הקדוש שלא להכין מיום לחברו

והנה הזהר הקדוש (כשלח דף סא, ב) החמיר מאד, שאין לאדם לבשל אכל מיום אחד

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַח

אחר אותו מִיֵּאֵשׁ מַחְלֵט וְלֹא מִצָּא, בְּכֹל נִשְׁבְּרֵי הַלֵּב שֶׁפָּגַשׁ - מִצָּא אִיזוֹ נִקְדַּת תְּקוּנָה אֲשֶׁר מִשׁוּם כֶּף לֹא כָּלְלָם בְּגֵדֵר הַ"מִּיֵּאֵשׁ" הַנִּדְרָשׁ... עַד שֶׁהִגִּיעַ לְמָקוֹם זָבַל וּמִדְּמִנָּה מַחוּץ לְעִיר, שָׁם מִצָּא אָדָם זְרוּק סָמוּךְ לְעֵרְמוֹת הָאֲשָׁפָה בְּמִצְבַּב מִזְנַח בְּיוֹתֵר, וְהָיָה נִרְאָה כְּאָדָם הַמִּיֵּאֵשׁ לְלֹא כָּל תְּקוּנָה.

לְאַחַר שֶׁחָקַר אוֹתוֹ וְנִתְפָּרַר שָׂאִין לוֹ שׁוּם מִשְׁפָּחָה וּקְרוֹבִים, מִצָּא בּוֹ אֶת הַמִּתְאִים לְקַבְּלַת הַסְּכּוּם הָעֲצוּם. פָּנָה אֵלָיו הָעֲשִׂיר בְּקוֹל חֲגִיגֵי אָמַר לוֹ כִּי בְהִיּוֹתוֹ 'הָאִישׁ הַמִּיֵּאֵשׁ בְּתַבְל' - זוֹכָה הוּא מְאֹתוֹ בְּסְכּוּם עֲצוּם, שֶׁעַל יָדוֹ יוּכַל לְחַיּוֹת חַיֵּי רְחוּהָ כָּל יָמָיו.

שָׁמַע הָעֲנִי אֶת דְּבָרָיו וְאָמַר נִחְרָצוֹת: "טוֹעָה אַתָּה, הִיאֹוֶשׁ מִמֶּנִּי וְהִלָּאָה, בּוֹטַח אֲנִי בְּהַ' וּבְחֶסֶד בּוֹרְאֵי וּמִיחַל לְרַחֲמָיו בְּכֹל עֵת וְרִגְעַ, שֶׁנֶּאֱמַר 'וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו', וּכְתִיב 'מְקִימֵי מַעֲפָר דָּל מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן', הֲלֹא תִדְעַ כִּי אֵין לְהַ' מַעֲצוֹר לְהָרִים אוֹתִי לְהַעֲשִׂירָנִי וְלְהוֹשִׁיעֵנִי מִן הַצָּרָה הַזֹּאת, אִם מִחֶפֶז אַתָּה מִיֵּאֵשִׁים - פָּנָה לָךְ אֶל בֵּית הַקְּבָרוֹת, לְמַתִּים שָׂאִין לָהֶם תְּקוּנָה...".

"אִם כֵּן" - אָמַר הָעֲשִׂיר - "אֵלֶיךָ אֶפּוֹא לְבֵית הַקְּבָרוֹת וְאֶקְבֵר שָׁם אֶת הַמָּמוֹן הַזֶּה עִם הַמַּתִּים שֶׁנִּתְיָאֲשׁוּ מִטוֹב הָעוֹלָם", וַיַּעַשׂ כֵּן.

לְיָמִים יָרַד הָעֲשִׂיר מִנְכַּסְיוֹ וְנִשְׁאָר לְלֹא כָּל פְּרוּטָה, הִיאֹוֶשׁ קָפֵץ עָלָיו, אוֹ אִזוֹ נִזְכָּר בְּכֶסֶף אֲשֶׁר טָמַן בְּבֵית הַחַיִּים, וְהַחֲלִיט כִּי עַכְשָׁיו הוּא הָאָדָם הַמִּיֵּאֵשׁ בְּיוֹתֵר, וְהַכֶּסֶף מִגִּיעַ לוֹ בְּצִדְקָה וּבִישָׁר. בְּעוֹדוֹ חוֹפֵר בְּאֲדַמַּת בֵּית הַקְּבָרוֹת, מִצָּאוּהוּ הַשׁוֹמְרִים הַסּוֹכְבִים, וְחִשְׁדוּהוּ לְגַנֵּב שֶׁפֶל הָעוֹסֵק בְּגַנְבַת תְּכָרִיכֵי מַתִּים, וַיִּחְבְּשׁוּהוּ בְּבֵית הָאֲסוּרִים.

כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ זְמַנּוֹ לְהַשְׁפֵּט, הִבִּיאוּהוּ לְפָנָי שֶׁר הָעִיר שִׁיחֲרָץ אֶת דִּינוֹ. הָאִישׁ סִפֵּר בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ אֶת כָּל הָאֲמַת, כִּי חָלִילָה לוֹ לְנִגְעַ בְּרוּשׁ זֵר, וְכָל מִטְרָתוֹ בְּחִפְיָה הִיָּתָה עֲבוּר

וּרְבִנּוֹ הַמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (או"ח צ' סקכ"ט) הִבִּיא מַעֲשֵׂה עַל הַגָּאוֹן מוֹרְנוֹ הַרֵב זְלַמֵּן מִירְל"ש אֵב בֵּית דִּין דְּקָהֵלֶת קִדְשׁ הָאֲמִבּוּרָג, שֶׁפַעַם אַחַת הִלָּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת מַעֲטָף בְּטָלִית וְתַפְלִין כְּדָרְכוֹ, וּפָגַע בּוֹ אָדָם אֶחָד שֶׁהָיָה לוֹ לְמַכּוֹר אֲבָנִים טוֹבוֹת, וְרָצָה שְׁיִלֵּךְ עִמּוֹ לְבֵיתוֹ, וְהַגָּאוֹן הִשִּׁיב לוֹ שְׂמִתִּין עַד שֶׁיָּבֹא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת, וּבִתּוֹךְ כֶּף מְכָרָן לְאַחַר וְהָאֲחֵר הַרוּיַח בְּהֵם כְּמָה אֲלָפִים דִּינָרִים, וְשִׂמַח הַגָּאוֹן שֶׁמָּחָה גְדוּלָּה שֶׁהִשְׁלִיךְ מִנְּגַד מָמוֹן רַב עֲבוּר תַּפְּלַת צְבוּר.

וְאֵף לְעִנְיָן קְבִיעוֹת לְתוֹרָה, כְּתִב מֶרֶן (או"ח קנ"ה, א): "אַחַר שֶׁיֵּצֵא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת יִלָּךְ לְבֵית הַמְּדָרָשׁ; וְיִקְבַע עֵת לְלַמֵּד, וְצָרִיךְ שְׂאוֹתוֹ עֵת יְהִיָּה קְבוּעַ שְׁלֹא יַעֲבִירָנוּ אֲפָאֵם הוּא סְבוּר לְהַרוּיַח הַרְבֵּה".

וּמוֹסִיף הַמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ה): "וְאִישׁ כְּנָה הוּא מְבַעֲלֵי אֲמָנָה, שֶׁמֵּאֲמִין וּבוֹטַח בְּהַ' שְׁלֹא יַחֲסֵר לוֹ מְזוֹנוֹתָיו, וְכִדְאִיתָא בִּירוּשְׁלָמִי (סוּטָה פ"ט) מֵאִי אֲנָשִׁי אֲמָנָה? כְּהָדָא דִּהוּוֹ צְוֹנְחִין לִיָּה בְּפִרְגָּמִטָּא, וְהוּי אָמַר: לִית אֲנָא מְבַטַל עֲנִתִי! מַה דְּחָמִי לְמִיתִי מִיתִי!". [מִי הָרְאוּיִים לְהַקְרָא אֲנָשִׁי אֲמָנָה? כְּגוֹן סוּחַר צְדִיק אֶחָד, שֶׁכְּפֹאֲשֶׁר הָיוּ צוֹעֲקִים הַקּוֹנִים שֶׁיָּבֹא עִם סַחֲוֹרְתוֹ לְמַכּוֹר, הָיָה אוֹמֵר לָהֶם: אֵין אֲנִי מְבַטַל הַשְּׁעָה שֶׁקְּבַעֲתִי לְלַמֵּד הַתּוֹרָה בְּשִׁבִיל הַרְוַחַת מָמוֹן, אִם רְאוּי שֶׁיָּבֹא לִי רְוַח - יָבֹא הוּא מַעֲצָמוֹ מַה' יִתְפָּרֵךְ, אֵף לְאַחַר שֶׁאֲגַמֵּר קְבִיעוֹת לְמוֹדֵי].

נְסִים אֶת דְּבָרָנוּ בְּמַעֲלַת הַבְּטָחוֹן, בְּסִפּוֹר נִפְלָא - הַמוֹבָא בְּסִפּוֹר מַעֲשִׂיּוֹת לְרַבֵּנוּ נְסִים גָּאוֹן ז"ל - אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ נִלְמַד כִּי אֵף הַמְּצוּי בְּשִׁפְלַת הַמְּדַרְגָּה שָׂאִין נִמּוּכָה הִימְנָה, יֵשׁ לוֹ לְכַטַּח בְּבוֹרָאוֹ, וְלֹא יִפְלָא מַה' דְּבָר לְהַגְבִּיָּה כּוֹכֵב מַעֲרַכְתּוֹ, וְלְהַפֵּךְ מַצְבּוֹ מִן הַקְּצָה לְקְצָה.

פַּעַם הָיָה עֲשִׂיר גְדוֹל, אֲשֶׁר הִחֲלִיט לְתַת מַעֲנַק כֶּסֶף הַגּוֹן לְאָדָם הַמִּיֵּאֵשׁ בְּיוֹתֵר עָלֵי אֲדַמּוֹת. יֵצֵא הָעֲשִׂיר עַל פְּנֵי הָאֲרִץ לְחַפְּשׁ

פְּרֻשֵׁת בְּשִׁלַּח

לָךְ אֶת שְׁלַךְ. וַיִּצְוֶה לִיתֵן לוֹ עוֹד מִתַּנַּת כֶּסֶף לְמַעַן יָשׁוּב לְאִתָּנוּ הָרִאשׁוֹן.

הַכֶּסֶף שֶׁהוּא בְּמוֹ יָדָיו הַטְּמִין שָׁם לְפָנָי שָׁנִים, בְּעוֹדוֹ בֵּימֵי עֲשִׂירוֹתוֹ, וְכֵן גּוֹלָל בְּפָנָי הַשּׁוֹמְעִים אֶת כָּל סִפּוֹר הַכֶּסֶף אֲשֶׁר הַטְּמִין בְּבֵית הַקְּבָרוֹת.

לְמַדְנוּ מֵעֵט מִיִּסּוּדוֹת הָאָמוּנָה וְהַבְּטָחוֹן, וַיְהִי רָצוֹן שְׁנַתְחַזֵּק בְּעֲנִינִים אֵלֶּיךָ, יוֹתֵר לְבַטַּח בְּאֲבִינּוּ רֹעֵנוּ הַזֶּה וְהַמְּפָרֵגִים מִקִּרְבֵּי רְאֵמִים וְעַד בִּיִצְיֵי כְּנִים, לְהַשְׁתַּדֵּל פְּחוֹת וּלְמַעַט לְהַשְׁעֵן עַל בִּינְתָנוּ. שֶׁהֲלֹא כְּאִמּוֹר, כִּמְהָ שֶׁהָאָדָם יַעֲשֶׂה תַחֲבֻלוֹת - בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר מְזוֹנוֹ קָצוּב לוֹ מִרֵּאשֵׁי הַשָּׁנָה עַד רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה. וַיִּשְׁלַח הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָכָה בְּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ, אָמֵן.

עוֹדוֹ מְדַבֵּר, קִם הַשֵּׁר מִכֶּסֶאֱוֹ וּלְהַפְתָּעֲתוֹ וּלְפָלִיאַת כָּל הַנוֹכַחִים קְרָא: "צַדִּיק הוּא הָאִישׁ, זָכַאי הוּא וְלֹא חָיֵב, אֲנִי הוּא אוֹתוֹ הָעֲנִי שֶׁבְּעֵטֵי הַטְּמִין הָאִישׁ אֶת כֶּסֶפוֹ בְּמָקוֹם שֶׁהַטְּמִין", וַיִּפְנֶה לְאִישׁ וַיֹּאמֶר לוֹ: "רוֹאֵה אֶתָּה כִּיִּצַּד לֹא יִפְלֵא מֵה' דְּבַר לְהַרִים מַעֲפָר דָּל וּמֵאֲשָׁפוֹת אֲבִיוֹן, לְהוֹשִׁיבוֹ עִם נְדִיבִים וְעֲשִׂירֵי אֶרֶץ, וְעַתָּה לָךְ נָא לְבֵית הַקְּבָרוֹת וְקַח

בשורת טובה לאוהבי התורה ולומדיה

לה"י בני"י עמ"י עש"י

בסיעתא דשמיא בקרוב רוצים להדפיס
את סדרת הספרים החדשה

"אשיחה בחוקיך בהלכה"

חמשה כרכים
לסדר פרשיות השבוע

מהרב אורן נזרית שליט"א

נדבך נוסף חשוב מאוד לסדרות הספרים
"שיחות חיזוק", "אשיחה בחוקיך" ועוד מהמחבר

וכעת מבקשים לזכות
את הציבור הקדוש
לסייע ולהיות שותף
בהדפסת סדרת הספרים
"אשיחה בחוקיך בהלכה"
ניתן לזכות בהוצאת הסדרה
או בפרשיות
ולהקדישן לברכה הצלחה
ולעילוי נשמת וכיו"ב

הספרים מעוטרים
בהסכמת הגולי הגור שליט"א
והתקבלו בס"ד באהבה רבה
בהיכלי התורה

לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

בשורה טובה לאנשי התורה ולומדיה

בסיעתא דשמיא יצא לאור עולם סדרת הספרים

"אשיחה בהקיד"

על פרשיות השבוע באגדה

מתוך סדרת הספרים אשיחה בהקיד באגדה ובהלכה

מהרב אורן נזרית שליט"א

הספרים מעוטרים בהסכמת גדולי הדור שליט"א מלאים בהלכות בקניני תורה ובדרכים לעבודת ה' יתברך משולבים בסיפורים על גדולי ישראל ודרך עבודתם

וכעת מבקשים לזכות את הציבור הקדוש
לסייע ולהיות שותף

להשלים את סדרת הספרים בהלכה לזיכוי הרבים

וזכות לימוד התורה וזיכוי הרבים תגן בעדכם

ניתן להקדיש פרשיות

לברכה והצלחה ולעילוי נשמת וכיו"ב

052-7627127 אש.ש. אש.ש. X

לקבלת גיליונות אלו חינם
יש לשלוח בקשה למייל:
toraoren@gmail.com

לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000